

**KAIVOSTOIMINTAAN JA MALMINETSINTÄÄN
LIITTYVIEN LUPIEN JA OIKEUKSIEN SIIRTO**

Markus Säarelä

Opinnäytetyö
Tekniikka ja liikenne
Maanmittaustekniikka
Insinööri (AMK)

2015

Tekniikka ja liikenne
Maanmittaustekniikka

Tekijä	Markus Säärelä	Vuosi	2015
Ohjaaja	Aune Rummukainen		
Työn nimi	Kaivostoimintaan ja malminetsintään liittyvien lupien ja oikeuksien siirto		
Sivumäärä	49		

Tämän opinnäytetyön aiheena on selvitys malminetsinnän, kullanhuuhdonnan ja kaivostoiminnan aloittamiseen tarvittavista viranomaismenettelyistä. Aihe keskittyy erityisesti nykyisessä kaivoslaissa säädettyjen lupien siirtämiseen luvanhaltijalta toiselle henkilölle. Työ jakautuu kahteen pääaiheeseen, joista ensimmäinen käsittelee vuonna 2011 uudistuneen kaivoslain periaatteita ja tarkoitusta sekä sen sovellettavuutta edellisen lain mukaisiin lupiin. Osio käsittelee myös lupien siirron mahdollisuutta ja siirtoihin kuuluvia toimenpiteitä kussakin malminetsinnän ja kaivostoiminnan vaiheessa.

Toisessa osiossa tutkitaan Kittilässä toimivan Agnico Eagle Finland Oy:n ja Taivalkosken Mustavaarassa toimineiden kaivosyhtiöiden kehityshistoriaa kaivoslain ja etenkin lupavaiheiden näkökulmasta. Suurin osa opinnäytetyöhön tarvittavista tiedoista saatiin Finlexissä olevasta kaivoslaista ja Turvallisuus- ja kemikaaliviraston internet-sivuilla olevista kaivosalan ohjeista ja artikkeleista.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston säilyttämistä uuden kaivoslain aikaisista lupahakemusten ja päätösten kuulutuksista oli apua kaivosten tutkimisessa. Molemmat kaivosyhtiöt antoivat sähköpostitse tarkempia tietoja omistajuuksien ja lupien siirtymisistä. Yleisempää taustatietoa löysin kaivosalan julkaisuista ja kaivosten omilta internet-sivuilta.

Technology, Communication and
Transport
Land Surveying Degree programme

Author	Markus Säarelä	Year	2015
Supervisor(s)	Aune Rummukainen		
Subject of thesis	Transfer of Permits and Rights Associated to Mining Operations, Ore Explorations and Gold Panning		
Number of pages	49		

The objective of this thesis was to study the bureaucratic procedures needed for starting ore exploration, gold panning and mining operations. The subject was especially focused on how permits are transferred from their legal owner to another person.

The main material used in this thesis was the mining act itself that was accessed through Finlex. The Finnish Safety and Chemicals Agency had preserved the applications for mining permits and announcements of decisions, which were also an important source of information. Agnico Eagle Finland Oy and Mustavaaran Kaivos Oy sent also specific information regarding the transfers of ownerships and permits via e-mail. More general background information was gained from industry publications and the websites of mining companies.

The study contains a detailed description of applying and transferring an exploration permit, gold panning permit, mining permit and a redemption permit for a mining area. By introducing a permit phase history of two mine companies in Finland, the study provides a view of time scale from ore exploration to full mining production.

Key words exploration permit, gold panning permit, mining act, mining permit

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	KAIVOSLAKI.....	9
2.1	Yleistä uudesta kaivoslaista	9
2.2	Määritteitä.....	10
2.3	Viranomaisvaiheiden eroja vanhaan lakiin	11
2.3.1	Lupaviranomaiset	11
2.3.2	Kaivos- ja mineraalirekisteri.....	12
2.3.3	Lupanimikkeet vanhassa kaivoslaissa.....	13
2.4	Siirtymäsäännökset.....	14
3	LUPAVAIHEET JA SIIRROT.....	16
3.1	Etsintätyö.....	16
3.2	Malminetsintälupa	17
3.2.1	Yleistä malminetsintäluvasta	17
3.2.2	Malminetsintäluvan siirto	20
3.3	Kullanhuuhdontalupa.....	23
3.4	Varaus	26
3.5	Kaivoslupa ja kaivosalueenastuslupa	27
3.5.1	Yleistä kaivosluvasta ja kaivosalueenastusluvasta	27
3.5.2	Kaivosluvan ja kaivosalueenastusluvan siirto	33
4	AGNICO EAGLE FINLAND OY	36
4.1	Tietoa yhtiöstä	36
4.2	Suurikuusikon kaivos.....	37
4.3	Lupaprosessi	38
5	MUSTAVAARAN KAIVOS OY.....	41
5.1	Tietoa yhtiöstä	41
5.2	Lupaprosessi	42
6	YHTEENVETO.....	45
	LÄHTEET	47

KUVIOLUETTELO

Kuvio 1. Näkymä kaivosrekisterin karttapalvelussa (Tukes 2015a).....	13
Kuvio 2. Malminetsintäluvan siirtopäätöksen 1. sivu (Tukes 2015b).....	22
Kuvio 3. Kullanhuuhdontaluvan siirtopäätöksen 1.sivu (Tukes 2015b).....	25
Kuvio 4. Kaivosoikeuden siirtopäätöksen 1. sivu (Tukes 2015b).....	35
Kuvio 5. Agnico Eagle Mines LTD:n tunnus (Agnico Eagle Mines Ltd 2014).....	36
Kuvio 6. Suurikuusikon kaivoksen sijainti (Maanmittauslaitos 2015c).....	37
Kuvio 7. Ilmakuva avolouhoksesta syyskuulta 2010 (Geologian tutkimuskeskus 2015).....	38
Kuvio 8. Mustavaaran kaivos Oy:n tunnus (Mustavaaran Kaivos Oy 2015a).....	41
Kuvio 9. Mustavaaran kaivoksen sijainti (Maanmittauslaitos 2015c).....	42
Kuvio 10. Rautaruukki Oy:n toimintaa Mustavaarassa 1970-luvulla (Mustavaaran Kaivos Oy 2015a).....	43

1 JOHDANTO

Tavoitteenani tälle opinnäytetyölle oli koota yhteen uuden kaivoslain (621/2011) mukaiset lupanimikkeet ja selvittää, kuinka niitä voidaan hakea ja mistä. Jokaisen lupa-astetta koskevan kappaleen tulisi vastata siihen mitä nimenomainen lupa tarkoittaa, mihin se oikeuttaa ja velvoittaa, mistä se haetaan, mitä edellytyksiä sen hakemiseen tulee olla ja miten luvanhaltijuuden voi siirtää toiselle henkilölle tai yritykselle. Tehtäväni oli myös selvittää, miten uusi laki eroaa kumotusta, vuonna 1965 säädetyistä laista. (503/1965.) Kaivoslaki uudistui korvaten täysin edellisen. Uuden kaivoslain aikana vireille tulleiden hakemusten perusteella ei enää myönnetä valtauksia tai määrätä kaivospiirejä. Nimien lisäksi myös näiden lupien sisältö ja määräykset muuttuivat, samalla kun myös kaivosviranomaistehtävät siirtyivät Työ- ja elinkeinoministeriöltä Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon. Tukesista tuli lakiuudistuksen myötä kaivosasioiden lupakäsittelijä ja valvontaelin. (Tukes 2011a)

Nykyiseen lakiin kuuluvat lupatermit ovat malminetsintälupa, varaus, kullanhuhdontalupa, kaivoslupa ja kaivosalueunastuslupa. Työssä käsitellään jokaisen luvan vastaavuuden vanhan kaivoslain aikaiseen edeltäjäänsä, ja millä säännöillä edelleen voimassaolevia valtauksia ja kaivospiirejä koskevia muutos- tai jatkoai- kahakemuksia käsitellään. (621/2011)

Toinen pääasia työssä on kahden pohjoisessa Suomessa toimivan kaivoksen historian selvittäminen lupa-asioiden kannalta. Valitsin Agnico Eagle Finland Oy:n kaivoksen Kittilän Suurikuusikossa ja Mustavaaran Kaivos Oy:n projektin Taivalkosken Mustavaarassa. Molemmilla kaivoksilla on pitkä menneisyys takanaan. Suurikuusikon ympäristön laajoja kultaesiintymiä on tutkittu jo 1970-luvulla ja nykyisen kaivoksen paikalla suoritettiin tutkimuskairauksia 1980-luvulla. Lupaoikeudet esiintymään ovat vaihtuneet kolmen omistajan välillä ja valtaus on jouduttu kerran viemään myös tarjouskilpailuun. Kolmen omistajan myötä esiintymä on ollut myös kolmen kansallisuuden hallussa. (Pankka, Keinänen Valkama 2007, Mustavaaran Kaivos Oy 2015a)

Mustavaaran kaivoksen historia kertoo myös geologien ja kaivosyhtiöiden sinnikkydestä saada alueen malmiesiintymä tuottamaan vuosikymmenistä ja maailmanmarkkinatilanteista toiseen. Aluetta tutkittiin ensimmäisen kerran 1950-luvulla. Toistakymmentä vuotta kestäneen tutkimisen ja koekairausten jälkeen kaivos saatiin tuottamaan lähes vuosikymmeneksi. Toiminta pysähtyi lopulta kaivoksesta saatavan tärkeimmän tuotteen hinnan putoamiseen. Tuotannon päättymisestä on kulunut 30 vuotta. Uutta toimintaa varten perustettu Mustavaaran Kaivos Oy oli toinen valintani opinnäytetyön tutkimuskohteeksi. (Adriana Resources Inc. 2009)

Otin sähköpostitse yhteyttä kaivoksiin ja sain niistä nopeasti vastaukset. Mustavaaran Kaivos Oy:n toimistosta Oulusta kysymyksiini vastasi hallintojohtaja Hanna-Mari Pietilä. Kittilän kaivoksella Agnico Eagle Finland Oy:n henkilöstöjohtaja ohjasi kysymykseni ostopäällikkö Mika Asikaiselle. Sain yhteyshenkilöiltä ystävälliset ja avuliaat vastaukset. Pyysin molemmilta kysymysten päätteeksi kopiaita yhtiöiden vanhan kaivoslain aikaisista lupasiirtoasiakirjoista ja sainkin ne muutamassa päivässä. Saamistani vastauksista ja dokumenteista oli apua kaivosten vaiheiden yksityiskohtien hahmottamisessa. Silloisen kaivosviranomaisen haltuun jääneet siirtoasiakirjat ovat nykyään Tukesin arkistoissa pääosin Pasiassa. Julkisten asiakirjojen tarkastelu itse olisi edellyttänyt paikan päälle matkustamista ja halukkuutta kustantaa tietojen etsimisestä aiheutuva työ paperiarkistossa. En julkaise kaivoksilta saamiani dokumentteja opinnäytetyössäni.

Pääasiallisena lähteenä työlleni käytin Finlexissä kokonaisuudessaan olevaa uutta kaivoslakia. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston internet-sivuilta löytyvistä ohjeista ja uuden kaivoslain aikaisista lupahakemusten ja päätösten kuulutuksista sain myös tarvittavia tietoja. Muita tärkeitä lähteitä olivat Tukesin Rovaniemellä olevan toimipisteen kaivosyli-insinööri Terho Liikamaan laatimat ohjeet ja kaivoslakiaiheiset koulutusmateriaalit, jotka löysin Internetistä. Lähetin hänelle sähköpostitse kysymyksiä, joihin sain tarkat vastaukset. Kaivosten vaiheiden yleiskuvaa auttoivat hahmottamaan löytämäni alan julkaisut, tiedotteet sekä yhtiöiden internet-sivuilla olevat esittelyt.

Kaivoslakiaiheisen opinnäytetyön tekeminen oli minulle suurelta osin täysin uuden tiedon etsimistä ja käsittelemistä. Ennen aiheen valitsemista tietoni pohjautuivat hataraan käsitykseen valtauksesta ja toimitustuotannon kurssilla käytyyn kaivoslakiaiheiseen osaan. Yksi syy miksi valitsin aiheen oli kaivosalaa kohtaan syntynyt kiinnostus, joka alkoi työskennellessäni kaivosmittaajana Raahen kulta-kaivoksella.

2 KAIVOSLAKI

2.1 Yleistä uudesta kaivoslaista

Kaivoslaki uudistui 1.7.2011 korvaten vanhentuneen, vuonna 1965 säädetyn kaivoslain. Laki koskee malminetsintää, kaivostoimintaa ja kullanhuuhdontaa harjoittavien oikeuksia ja velvollisuuksia toiminnan harjoittamisen aikana sekä lopeutus- ja jälkitoimenpiteissä. Uusi laki (621/2011) ottaa aiempaa paremmin huomioon ympäristönäkökohdat, toiminnan harjoittajien ja maanomistajien oikeudet sekä kuntien vaikuttamismahdollisuudet. Lupaprosessin keventymisen lisäksi kaivosyritysten ja yksittäisten alan harjoittajien toimintaa muutos edistää myös etsintätöiden vapauttaminen jokamiehenoikeuksia muistuttavaksi oikeudeksi. Lupien määräajat ovat yleisesti ottaen pidentyneet, ja malminetsintään ja kaivostoimintaan tarkoitettujen alueiden enimmäiskoot kasvaneet. (Tukes 2011a)

Malminetsintä ja kaivostoiminta rajoitettiin lainsäädännössä kotimaisen teollisuuden yksinoikeudeksi vuoteen 1994 asti. Toimintaa harjoittivat valtionyhtiöt, kuten Outokumpu-konserni ja Rautaruukki Oy sekä eräät yksityiset yritykset. Malmiet-
sinnän painopiste oli kotimaisen raaka-aineteollisuuden turvaaminen. Silloinen Geologinen tutkimuslaitos oli suuressa osassa malminetsinnässä. Vuonna 1994 vapautettiin Euroopan talousalueella lainsäädännön rajoittamat ulkomaalaisrajoitukset, jonka jälkeen Suomen alueella tehtävä malminetsintä ja kaivostoiminta ovat siirtyneet enimmäkseen kansainvälisten yritysten haltuun. Monet suomalaiset kaivosalan valtionyritykset siirtyivät malmin jalostukseen ja tuotteiden myyntiin ulkomaille. Kansainvälistynyt toiminta oli yksi peruste hallituksen esityksessä vuonna 2009 kaivoslain uudistamiselle. (HE 273/2009, 1.luku)

Uuden lain tarkoituksena on myös edistää kaivostoimintaa ja järjestää samalla siihen tarvittavien alueiden käyttö ja malminetsintä niin, että ne ovat yhteiskunnallisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäviä. Laki keskittyy aiempaa tarkemmin kaivostoimintaan liittyvien osapuolten etujen ja oikeusaseman turvaamiseen sekä yksilön mahdollisuuksiin vaikuttaa itseään ja elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon. Kaivostoiminnasta aiheutuvien haitallisten ympäristövaikutusten ja kiinteistöihin kohdistuvien vahinkojen ehkäisemiseksi lakia on uudistettu myös kaivosten turvallisuusvaatimusten osalta. (621/2011, 1§)

Laissa on määritelty sovellettavuus ja suhde muuhun lainsäädäntöön. Ympäristöön, vesistöihin, maankäyttöön sekä turvallisuuteen ja maastoliikenteeseen liittyvien erillisten lakien lisäksi kaivoslaki soveltaa uudistunutta ydinenergialakia. Nykyään uraania tuottavien kaivosten lupahakemukset käsitellään yhdessä kaivoslain mukaisten hakemusten kanssa ja ratkaistaan samalla päätöksellä valtioneuvostossa. Saamelaisten ja poronhoitajien asema on huomioitu kaivoslaissa siten, että laki on sovitettu yhteen saamelaisten kotiseutualueita, kulttuuria ja elinkeinoa turvaavissa saamelaiskäräjissä annetussa laissa sekä kolttalaissa. Myös poronhoitolaki kuuluu kaivoslaissa sovellettavien lakien joukkoon. (Tukes 2011a)

Yksi keskeisimmistä muutoksista kaivoslain uudistumisessa oli, että kaivosviranomaistehtävät siirtyivät Työ- ja elinkeinoministeriöltä Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon. Lain mukaisen toiminnan yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen kuuluvat edelleen Työ- ja elinkeinoministeriölle. (621/2011, 4 §) Rovaniemelle perustetusta toimipisteestä käsin Tukes hoitaa uuteen kaivoslakiin liittyvät lupa-asiat, valvoo kaivoslain toteutumista ja ylläpitää mineraalirekisteriä. Tukes toimi jo ennen lakiuudistusta kaivosten lupaviranomaisena (Liikamaa 2012a). Toinen kaivosasioita käsittelevä toimipiste sijaitsee Helsingin Pasilassa. Siellä toimiva ryhmä ylläpitää vanhan kaivoslain (503/1965) aikaista arkistoa ja kaivosrekisteriä ja hoitaa vanhan lain mukaan käsiteltäviä lupa-asioita. (Palo 2014)

2.2 Määritteitä

Kaivoslain 5§:ssä ja 19§:ssä on määritelty joitain kaivosalan käsitteitä, joistamuutamia on mielestäni hyvä mainita selvyuden vuoksi tässä yhteydessä.

Esiintymällä tarkoitetaan sellaista kallioperässä olevaa kaivosmineraalien rikastumaa, jolla on osoitettua tai mahdollista taloudellista arvoa kaivostoiminnan kohteena. Malminetsinnällä tarkoitetaan kaivosmineraaleja sisältävän esiintymän paikantamiseen ja tutkimiseen käytettäviä geologisia, geofyysisiä ja geokemiallisia tutkimuksia, sekä näytteiden keräämistä. Malminetsinnän tarkoituksena on saada selville esiintymän koko ja laatu. Kallanhuuhdonalla tarkoitetaan maaperässä esiintyvän kalkan etsimistä, talteenottamista ja hyödyntämistä huuhtomalla.

Kaivoksella tarkoitetaan avo- ja maanalaista louhosta, jossa louhitaan kaivosmineraaleja. Kaivokseen kuuluvat myös välittömästi louhintaan liittyvät rakennukset, laitteistot ja laitteet. (621/2011, 5§)

Kaivostoiminnalla tarkoitetaan itse kaivoksessa tapahtuvaa louhintatyötä, mutta myös kiviaineksen siirtoa ja nostoa, sekä välittömästi louhinnan yhteydessä tehtävää kaivosmineraalien hyödyntämiseksi tarpeellista rikastustoimintaa ja muuta käsittelyä. Kaivostoimintaan kuuluvat myös louhinnan mahdollistavat valmistelu- ja tukitoimenpiteet. (621/2011, 5§) Kaivosalueella tarkoitetaan yhtenäistä aluetta, joka on muodoltaan ja kooltaan sellainen, että turvallisuutta, kaivostoiminnan sijoittamista ja kaivostekniikkaa koskevat vaatimukset täyttyvät. Kaivosalue ei saa olla suurempi, kuin mitä kaivostoiminta välttämättä edellyttää ottaen huomioon esiintymän laadun ja laajuuden. (621/2011, 19§) Kaivoksen apualueella tarkoitetaan kaivoksen toiminnan kannalta välttämätöntä, kaivosalueen vieressä sijaitsevaa aluetta, jonka käyttö on tarpeellinen teiden, kuljetuslaitteiden, voima- ja vesijohtojen, viemäroinnin, vesien käsittelyn tai louhittavan kuljetusväylän kannalta. (621/2011, 19§)

2.3 Viranomaisvaiheiden eroja vanhaan lakiin

2.3.1 Lupaviranomaiset

Kaivoslain uudistumisen myötä vaihtuivat myös kaivosasioiden lupaprosesseista vastaavat viranomaiset. Tätä ennen lupa-asioita käsittelivät perinteiseen tapaan paikkakuntien omat nimismiehet ja maistraatit, jotka toimittivat edelleen kaivosviranomaisen hyväksymistä vaativat hakemusasiakirjat silloisiin kaivosviranomaisena toimineisiin ministeriöihin. Kaivosviranomaisena vanhassa kaivoslaissa (503/1965) toimi Kauppa- ja teollisuusministeriö, joka yhdistettiin vuonna 2007 Työ- ja elinkeinoministeriöön. (Tukes 2011a)

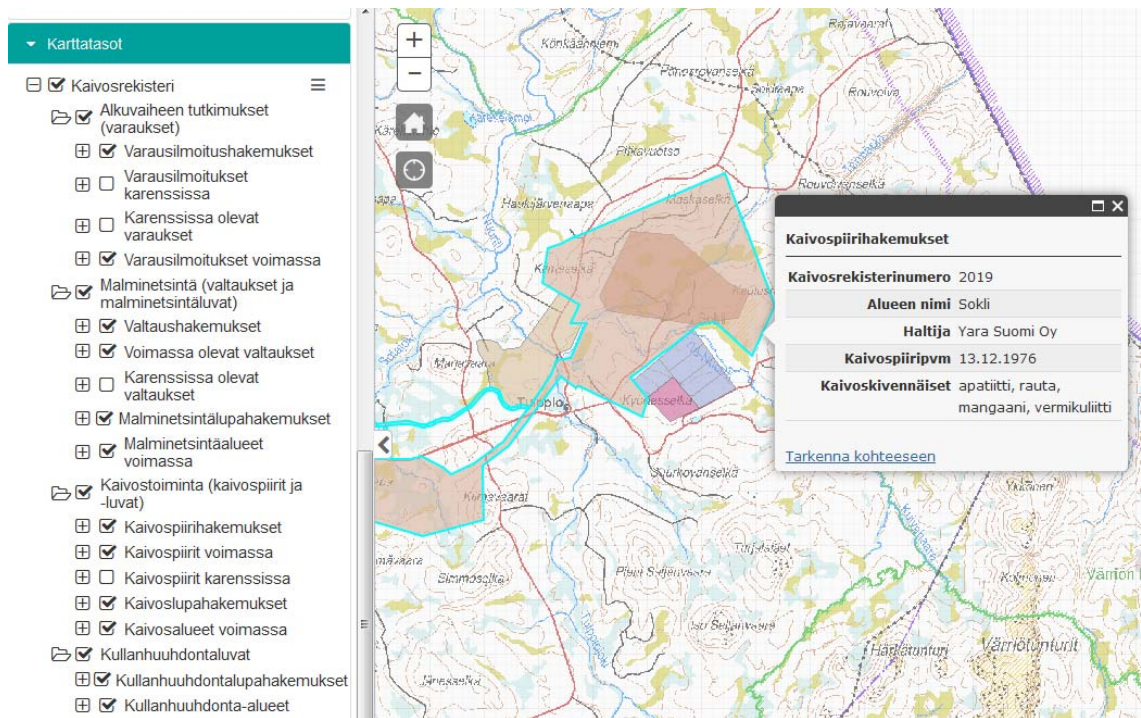
Lakiuudistuksen yhtenä tarkoituksena oli suoraviivaistaa haku- ja käsittelyprosessia keskittämällä lupa-asioista päättävät tahot samaan virastoon (HE 2009, luku 4). Tukesin lisäksi toinen nykyinen lupaviranomainen on valtioneuvosto, joka rat-

kaisee kaivosten apualueita koskevat kaivosalueunastuvat. Myös uraanin ja toriumin tuottamista varten haettavat kaivoslupahakemukset päätetään valtioneuvostossa. (621/2011, 33§)

2.3.2 Kaivos- ja mineraalirekisteri

Kaikki kaivosviranomaisen käsittelemät kaivosasiat hakemus- ja päätöstietoi-
neen tallennetaan rekisteriin. Kaivosrekisterissä säilytetään vanhan kaivoslain
(503/1965) aikaisia valtaus- ja kaivospiiritietoja. Kaivosrekisteri on otettu käyttöön
vuonna 2008 työ- ja elinkeinoministeriön toimiessa kaivosviranomaisena. Uuden
kaivoslain (621/2011) aikana tulleet hakemukset, asiakirjat, tapahtumat sekä
päätökset varauksista, malminetsintäluvista, kullanhuuhdontaluvista ja kaivoslu-
vista tallennetaan mineraalirekisteriin. Mineraalirekisteriä ylläpitävät Tukesin Min-
rek -projektiryhmä yhdessä Dimenteq Oy:n kanssa. Nimensä mukaisesti mi-
neraalirekisterissä ylläpidetään myös mineraalitietoja, joiden pohjalta voidaan
luoda raportteja ja tilastoja. (Palo 2014)

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on julkaissut yleiseen käyttöön tarkoitetun kai-
vosrekisterin karttapalvelun (Kuvio1) osoitteessa [http://gtkdata.gtk.fi/kaivosrekis-
teri/](http://gtkdata.gtk.fi/kaivosrekis-
teri/), jossa nähtävillä ovat kaivosrekisteriin ja mineraalirekisteriin tallennetut tiedot
vireilläolevista hakemuksista ja myönnettyistä luvista. (Tukes 2015a) Geologian
tutkimuslaitos ylläpitää karttapalvelua ja päivittää sitä Tukesin toimittaman rekis-
teriaineiston perusteella kerran kuukaudessa. Taustakarttana on maanmittauslai-
toksen pohjakartta. (Isotalo 2012)

Kuvio 1. Näkymä Kaivosrekisterin Karttapalvelussa (Tukes 2015a)

2.3.3 Lupanimikkeet vanhassa kaivoslaissa

Lupaviranomaisten vaihtumisen lisäksi myös lupien ja oikeuksien nimikkeet vaihtuivat. Valtausoikeus, huuhdontakultavaltaus, kaivospiiri ja kaivosoikeus ovat vanhan lain aikaisia termejä. Nämä käsitteet ovat kuitenkin edelleen käytössä vanhan lain aikana vireille tulleissa hakemuksissa poislukien huuhdontakultavaltaus, joka käsitellään valtauksena. Nykylainsäädännössä uudet hakemukset käsitellään varausilmoituksina, malminetsintälupina, kullanhuuhdontalupina, kaivoslupina ja kaivosaluelunastuslupina. (Tukes 2011a)

Vanhan lain aikana valtauksen hakemista edeltävä etsintätyö oli nykyistä rajoitettumpaa. Etsintätyötä ei voitu suorittaa valtausalueella tai kaivospiirissä ilman omistajan lupaa, ja näytteidenotosta tuli tehdä ilmoitus maanomistajalle tai vaihtoehtoisesti paikkakunnan maistraatille. (503/1965, 2§) Etsijällä oli nykyiseen tapaan mahdollisuus varata itselleen etuoikeus tulevaa valtausta varten. Enintään yhdeksän neliökilometrin suuruiselle alalle myönnetty varaus oli voimassa korkeintaan vuoden. (503/1965, 7§)

Nykyistä malminetsintälupaa vastaavalla valtauksella tarkoitetaan oikeutta käyttää korkeintaan neliökilometrin kokoista aluetta malmien tai kaivosmineraalien etsimiseen ja tutkimiseen. Valtausalueelle oli lupa siirtää ja rakentaa vain tutkimuskäyttöön tarkoitettuja laitteita. Esiintymän hyödyntämiseen tarvittiin erikseen maanomistajan lupa. Kullanhuuhdontaan tarkoitetuilla, valtion omistamilla mailla sijaitsevilla valtauksilla esiintymää oli kuitenkin lupa hyödyntää. Huuhdontakultavaltauksien enimmäiskoko rajoitettiin seitsemään hehtaariin. Malminetsintää koskevaa valtausoikeutta varten etsijä tarvitsi valtauskirjan, jota haettiin suoraan kaivosviranomaiselta. Hakijalle voitiin myöntää yhtä valtauskirjaa kohti enintään 100 hehtaarin laajuinen valtausalue korkeintaan kahdeksaksi vuodeksi. (Liikamaa 2012a)

Nykyistä kaivoslupaa vastaava kaivosoikeus oikeuttaa nimensä mukaisesti harjoittamaan kaivostoimintaa ja hyödyntämään esiintymästä saatavaa malmia tai kaivosmineraaleja. Prosessia, jonka lopputuloksena kaivosviranomaisen myöntää kaivosoikeuden kutsutaan kaivospiirin määräämiseksi. Hakija lähettää kaivospiirihakemuksen suoraan kaivosviranomaiselle, joka hakemuksen hyväksytyään määrää kaivospiiritoimituksen. Maanmittauslaitos suorittaa toimituksen, jossa rajataan kaivostoiminnan vaatima maa-alue ja käsitellään korvaukset maankäytöstä ja mahdollisista vahingoista. Toimituksessa ei kuitenkaan lunasteta alueen omistusoikeutta maanomistajalta. Jos kaivostoiminnalle välttämättömille viemäreille, teille, voima- ja vesijohdoille, jätealueille tai kuljetusväylille tarkoitettua aluetta ei sisällytetä itse kaivospiiriin, voidaan kaivospiiriin yhteyteen liittää apualue. (503/1965, 21§, 22§)

2.4 Siirtymäsäännökset

Uuteen lakiin sisällytetyt siirtymäsäännökset käsittelevät kumotussa ja nykyisessä laissa määritettyjen lupien yhteyttä toisiinsa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, millä säännöksillä ennen 1.7.2011 vireilletulleet hakemukset tulisi käsitellä nykyisin. Yleisen siirtymäsäännöksen mukaan hakemukset käsitellään lähtökohteisesti niillä säännöksillä ja nimikkeillä jotka olivat vireilletullessa voimassa. Jos

kuitenkin muutoksenhakutuomioistuin kumoaa päätöksen ja palauttaa asian kokonaisuudessaan uudelleen käsiteltäväksi, asia käsitellään ja ratkaistaan nykyään voimassaolevilla säännöksillä. (621/2011, 19. Luku)

Muita poikkeustapauksia varten eri lupa-asteilla on säädetty sovellettavat säännökset. Pääsisältö koskee uuden lain soveltamista vanhoille oikeuksille haetuissa muutoksissa ja siirroissa, vaikkei lupanimike muuttuisikaan. Esimerkiksi nykyistä malminetsintälupaa vastaavan valtausoikeuden raukeaminen, peruuttaminen, voimassaolon jatkaminen ja siirto käsitellään pääsääntöisesti samoin kuin malminetsintäluvan kohdalla (621/2011, 19. Luku). Koska vanhat ja uudet luvat eivät vastaa sisällöltään täysin toisiaan, joissakin tapauksissa saman toiminnan harjoittamiselle on oltava eri lupa. Esimerkiksi jos valtaaja harjoittaa valtausoikeutensa nojalla kullanhuuhdonta, mikä oli vanhan lain aikana luvallista valtausalueella, sovelletaan toimintaan nykyistä kullanhuuhdonta koskevaa säädöstä. Tällöin valtausoikeus muuttuu mahdollisen jatkoaikapäätöksen myötä kullanhuuhdontaluvaksi. (Tukes 2011a)

Siirtymäsäännösten yksi tarkoitus on myös vahvistaa toiminnanharjoittamien saamien etuoikeuksien käyttökelpoisuus uudessakin laissa. Jos vanhan lain aikana saatu varaus ja valtausoikeus ovat edelleen voimassa, ne antavat yhä etuoikeuden haettaessa nykyistä malminetsintälupaa ja kaivoslupaa. (621/2011, 19. Luku)

3 LUPAVAIHEET JA SIIRROT

3.1 Etsintätyö

Kaivosmineraalien ja malmien paikantamiseksi on jokaisella oikeus suorittaa etsintätyötä. Uudessa kaivoslaissa etsintätyön rajoituksia on kevennetty niin, että toiminnan peruseriaatteet muistuttavat jokamiehen oikeuksia. Etsintä itsessään ei pääsääntöisesti edellytä viranomaisen tai maanomistajan lupaa. Etsijällä on oikeus suorittaa myös toisen henkilön omistamalla alueella geologisia mittauksia ja havaintoja, sekä ottaa vähäisiä näytteitä. Tämä edellyttää, ettei toiminnasta aiheudu vahinkoa, eikä vähäistä suurempaa haittaa tai häiriötä. (621/2011, 7§)

Tietyillä alueilla etsintätyö on suurimmassa osassa tapauksista kuitenkin kiellettyä. Ehdoton kieltö koskee hautaustoimilaisissa tarkoitettua hautausmaata tai yksityisen haudan aluetta, sekä 50 metriä lähempänä niitä. Etsinnältä poissuljettuja ovat myös alueet, joissa liikkumista on rajoitettu tai se on kielletty, esimerkiksi Puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen hallitsemat alueet. Myöskään yleisellä kulkuväylällä, rakentamiseen, työntekoon tai asumiseen tarkoitetulla alueella tai minkä tahansa yleisen rakennuksen läheisyydessä etsintää ei saa suorittaa. Hautausmaata lukuunottamatta etsintätyö voidaan joissain tapauksissa sallia toimivaltaisen viranomaisen, laitoksen tai asianomaisen oikeudenhaltijan suostumuksella. (621/2011, 7§)

Etsintään liittyvä näytteenotto ei myöskään vaadi lupaa, mutta näytteenotosta on tehtävä kirjallinen ilmoitus etsintätyön kohdealueeseen kuuluvan kiinteistön omistajalle ja haltijalle, jonka etua tai oikeutta asia saattaa koskea. Ilmoitus on tehtävä vähintään kaksi viikkoa ennen näytteenottoa, ja siihen on kirjattava etsijän yhteystiedot, etsintäalueen tiedot ja suunnitelma näytteenotosta. Suunnitelmassa mainitaan näytteenoton aikataulu, käytettävät välineet ja menetelmät, sekä tutkimuksen kohteena oleva mineraali. (621/2011, 8§) Metsähallitus on päättänyt ettei se myönnä maanomistajasuostumuksia malminetsintään lakisääteisillä luonnon-suojelualueilla, suojeluohjelma-alueilla, erämaa-alueilla ja muilla Natura-alueilla, sekä saamelaisten kotiseutualueilla. (Pasma 2013)

3.2 Malminetsintälupa

3.2.1 Yleistä malminetsintäluvasta

Tilanteissa, joissa malminetsintää ei voida toteuttaa 7§:n mukaisena etsintätyönä, tarvitaan kaivosviranomaiselta malminetsintälupa. Tarve malminetsintäluvalla voi syntyä myös silloin, kun maanomistaja ei anna suostumustaan kiinteistönsä alueella tehtäviin kairauksiin, koneelliseen näytteenottoon tai muuhun 7§:n mukaisesta etsintätyöstä poikkeavaan toimintaan (Liikamaa 2015a). Lupa on tarkoitettu ennen kaikkea kaivostoimintaa valmistelevien tutkimusten suorittamiseen. Myös silloin lupa on oltava, kun etsinnästä voi koitua vaikutuksia ympäristöön maiseman ja luonnonsuojeluarvojen kannalta, tai se voi haitata paikallista elinkeinotoimintaa tai yleistä turvallisuutta. Toriumia tai uraania ei saa etsiä lainkaan ilman malminetsintälupaa. (621/2011, 9§, 10§)

Siinä missä edellä mainitun etsintäoikeuden nojalla etsijällä on oikeus suorittaa vain pienimuotoisia geologisia mittauksia, havaintoja ja vähäistä näytteenottoa, malminetsintäalueella tutkimukset voidaan toteuttaa perusteellisemmin. Luvanhaltija saa siirtää ja rakentaa alueelle väliaikaisia rakennelmia ja laitteita, ja suorittaa etsintää siinä määrin mitä geologisten muodostumien paikallistamiseksi ja koostumuksen selvittämiseksi tarvitaan. Etsintäalueen käyttö on kuitenkin rajoitettava tutkimustyön kannalta välttämättömiin toimenpiteisiin. Vaikka etsijän tehtävä on selvittää esiintymän laatu ja hyödyntämiskelpoisuus, ei etsijällä ole tässä vaiheessa oikeutta hyödyntää esiintymää taloudellisesti. Lupa toimii kuitenkin etuoikeutena esiintymän hyödyntämiseen myöhemmässä, kaivoksen perustamisen jälkeisessä vaiheessa. (621/2011, 9§, 10§)

Malminetsintälupa haetaan Tukesilta. Etuoikeus luvan saamiseen on sillä, joka on hakenut lupaa ensimmäisenä. Hakemuksen valmistelua varten hakija voi myös varata etsintäalueen itselleen tekemällä kaivosviranomaiselle varausilmoituksen (Tukes 2012a). Tukes suorittaa lupaharkinnan jonka perusteena ovat hakijan tekemät selvitykset. Selvityksen pääasiat ovat tiedot hakijasta ja hänen ammatilliset edellytyksensä harjoittaa malminetsintätyötä, tiedot etsintäalueesta ja sen kaavoitustilanteesta, sekä käyttöä koskevista rajoituksista ja niiden huomiointamisesta. Myös tiedot asianosaisista on ilmoitettava, eli henkilöistä joiden

etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea. Muu osa hakemusta käsittelee toiminnan edellytyksiä ja suunnittelua, arviota esiintymän mineraaleista, ympäristövaikutusten huomioimista ja toiminnan lopettamiseen liittyviä jälkitoimenpiteitä. (621/2011, 34§)

Lupaharkintavaiheessa sovelletaan kaivoslain 37§:n mukaista lausuntomenettelyä, jossa lupaviranomainen lähettää kunnille, ELY-keskukselle ja alueen hallinnasta vastaavalle viranomaiselle lausuntopyynnöt kohteena olevasta alueesta. (Liikamaa 2015) Näin varmistetaan, ettei alueella ole vireilläolevia kaavahankkeita tai muita estevaikutuksia. Asianomaisille lähetetään ilmoitus hakemuksesta. Tukes julkaisee hakemusten kuulutukset myös omilla internet-sivuillaan. (Liikamaa 2012a) Lupaviranomaisen on tiedotettava hakemuksesta kuuluttamalla sitä vähintään 30 päivän ajan omalla ilmoitustaulullaan, sekä asianomaisten kuntien ilmoitustaululla. Ellei asia ole vähäinen, viranomaisen on julkaistava tieto hakemuksesta myös vähintään yhdessä asianomaisissa kunnissa julkaistavassa sanomalehdessä. (621/2011, 40§)

Kaivoslain 46§:ssä mainitaan malminetsintäluvan ja kullanhuuhdontaluvan myöntämisen esteet. Ne koskevat sekä hakemuksen kohteena olevaa aluetta, että hakijaa itseään. Kuten etsintätyövaiheessa, alue ei saa kuulua Puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen hallinnoimaan ja liikkumiselta rajoitettuun alueeseen. Myöskään toisen henkilön etsintä- ja kaivosalueeseen, varattuun tai niinsanotulla karenssiajalla olevaan alueeseen ei myönnetä lupaa. Karenssilla tarkoitetaan sitä, ettei aiemmin malminetsintäalueena tai kaivostoiminnan kohteena olleelle alueelle myönnetä uutta lupaa ennen kuin malminetsintäluvan raukeamisesta tai peruuttamisesta, sekä kaivostoiminnan virallisesta lopettamispäätöksestä on kulunut tässä tapauksessa kolme vuotta. (621/2011, 46§)

Maanomistajan tai alueella toimivaltaisen viranomaisen luvalla etsintälupa voidaan kuitenkin myöntää aiemminkin. (Liikamaa 2012a) Hakijan osalta 46§:ssä mainitaan, että myöntämisen esteeksi voivat muodostua myös perustellut epäilykset siitä, ettei hakijalla ole edellytyksiä tai ilmeisesti tarkoitustakaan ryhtyä luvan mukaiseen toimintaan, tai hän on aiemmin aiemmin laiminlyönyt lakiin liittyviä velvollisuuksia. (621/2011, 46§)

Ellei esteitä ilmene, Tukes myöntää malminetsintäluvan. Ennen päätöksen astumista voimaan ja luvan antamista kaivosviranomaisen suorittaa julkipanon. Julkipanoilmoituksessa mainitaan asian laadun ja antamispäivän lisäksi valitusaika. Ilmoitusta pidetään kunnassa nähtävillä vähintään sen ajan, kun päätökseen voidaan hakea muutosta valittamalla. Suomessa noudatetaan kaksiportaista valitus-käsittelyä, eli yleensä valitus tehdään ensin alueelliseen hallinto-oikeuteen. Hallinto-oikeuden päätöksestä voidaan valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen. (Pasma 2013)

Päätöksen astuttua voimaan kaivosviranomaisen suorittaa tiedottamisen. Päätös toimitetaan hakijalle, sekä jäljennökset päätöksestä kaikille jotka ovat sitä erikseen pyytäneet. Jäljennökset lähetetään myös kunnille, ELY-keskukselle ja muille viranomaisille, joille on käsittelyn aikana annettu tietoa tai joilta on pyydetty lausunto. Viranomaisen on myös ilmoitettava päätöksestä asianosaisille, sekä asianomaiset kunnat julkaisevat päätöksen viipymättä. Samoin kuin hakemuskuulutusvaiheessa, kaivosviranomaisen on julkaistava tieto päätöksestä ainakin yhdessä päätöksessä tarkoitetun toiminnan vaikutusalueella leviävässä sanomalehdessä, jollei asia ole vähäinen. (621/2011, 58§)

Luvan antamisen jälkeen malminetsintäluvasta, kaivosluvasta ja kullanhuuhton- taluvasta muodostetaan käyttöoikeusyksikkö. Lupaviranomaisen on vastuussa rekisteröitävien tietojen toimittamisesta Mineraalirekisterin lisäksi Maanmittauslaitoksen ylläpitämään Kiinteistötietojärjestelmään (KTJ). (621/2011, 58§) Viranomaisella, jonka vastuulla on KTJ:ään kuuluvien tietojen tuottaminen, on velvollisuus huolehtia tiedon tallentamisesta ja sen ajantasalla pitamisestä. Käytännössä työstä huolehtivat kiinteistörekisterin pitäjät. (Maanmittauslaitos 2014a)

Malminetsintäalueen koolle ei ole nykyainsäädännössä asetettu kokorajoitusta pinta-alan mukaan, mutta maanomistajalle maksetaan vuosittain lain määräämä korvaus hehtaaria kohti. Lupa on määräaikainen, ja sen on voimassa aluksi neljä vuotta. Jatkoaikahakemuksilla luvan haltija voi jatkaa lupaa kolme vuotta kerrallaan, kunnes alkuperäisen luvan myöntämisestä on kulunut 15 vuotta. Luvanhaltijalla on oikeus myös rauettaa, muuttaa tai siirtää lupansa. (Liikamaa 2012a)

Maan muokkaaminen ja kaivaminen on välttämätöntä maa- ja kallioperässä olevien esiintymien tutkimiseksi. Lupa tällaiseen työhön asettaa etsijälle velvollisuuksia ympäristöä, muita ihmisiä ja heidän etujaan kohtaan. Etsijän on oltava oma-aloitteisessa yhteistyössä etsintäalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajien, kaivosviranomaisen ja niiden elinkeinonharjoittajien ja tahojen kanssa, joihin alueella tapahtuva etsintätyö voi vaikuttaa. Ennen työn aloittamista etsijän on tehtävä kirjallinen ilmoitus maastotöistä ja alueelle rakennettavista laitteista. Ilmoitus lähetetään maanomistajien lisäksi saamelaisen kotiseutualueella saamelaiskäräjille, erityisellä poronhoitoalueella (20 pohjoisinta paliskuntaa) asianomaisille paliskunnille ja kolttala-alueella kolttien kyläkokoukselle. (621/2011, 12§, 13§)

Etsijän on myös vuosittain tehtävä kaivosviranomaiselle selvitys suoritetusta tutkimustyöstä ja niiden tuloksista. Etsintätyön sivutuotteena syntyvän maa- ja kiviainesjätteen haitallisuuden minimoimiseksi ja oikean käsittelyn vuoksi etsijän on laadittava jätehuoltosuunnitelma. (621/2011, 14§)

3.2.2 Malminetsintäluvan siirto

Malminetsintälupa voidaan siirtää toiselle henkilölle hakemalla siirtoa Tukesilta. Kaivoslain 73§:n mukaan siirron saajan tulee täyttää vastaavat vaatimukset, kuin mitä alkuperäiseltä luvan haltijalta lain mukaan edellytetään. Hakemuksessa esitetään luotettava selvitys luvan saajasta, sekä muut siirron käsittelyn kannalta muut merkitykselliset seikat. Valtioneuvoston kaivostoiminnasta annetussa asetuksessa mainitaan siirtohakemuksesta, että malminetsintäluvan, kaivosluvan ja kullanhuhdontaluvan siirtoa koskeva hakemus on toimitettava kaivosviranomaiselle 30 päivän kuluessa siirtoa koskevan hakemuksen voimaantulosta. Siirronsaajan pätevyys yksityiseen elinkeinonharjoittamiseen tulee osoittaa liittämällä hakemukseen siirronsaajan virkatodistus tai kaupparekisteriote. Lisäksi hakemuksessa tulee olla selvitys siirronsaajan asiantuntemuksesta, teknisestä suoriutuskyvystä, taloudellisesta kyvystä harjoittaa toimintaa, sekä hänen käytössään olevan henkilöstön ammatillisesta pätevydestä. (391/2012, 32§)

Siirronsaajan tulee myös todistaa olevansa kaivoslain 31§ ja 34§ asettamien edellytysten mukainen oikeushenkilö ja kelvollinen luvansaaja. Kaivoslain 31§ koskee henkilön perustietoja, eli sitä että hän on täysi-ikäinen, ei ole konkurssissa tai holhouksenalainen. Suurin osa 34§:n vaatimuksista koskee hakemuksen kohteena olevaa aluetta ja siihen liittyviä, toiminnan suunnittelua ja edellytyksiä, sekä rajoituksia. Myös näiden edellytysten tuli olla täytettyinä jo alkuperäistä malminetsintälupaa haettaessa. Myös aiemmin mainitut, 46§:n mukaiset esteet otetaan edelleen huomioon. (Liikamaa 2014a)

Kaivosviranomaisen on hyväksyttävä siirtoa koskeva hakemus, mikäli luvansaaja täyttää lain asettamat edellytykset, hakija on toimittanut tarvittavat selvitykset, eikä luvansaajan kohdalla ilmene esteitä. Malminetsintäluvan siirron saaja on velvollinen heti luvan myöntämisen jälkeen ilmoittamaan asiasta kirjallisesti malminetsintäalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille. (Liikamaa 2014) Kaivosviranomaisen siirtopäätöksestä tehtävä kuuluttaminen tapahtuu samoin samalla tavalla, kuin varsinaisen luvan myöntämisessä. Kaivosviranomaisen toimittaa päätösasiakirjan hakijalle ja tästä tehdyn jäljennöksen siirron saajalle. Siirron saajan on viipymättä ilmoitettava asiasta malminetsintäalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille. (621/2011, 74§)

Seuraavassa kuvassa on erään vuonna 2013 tulleen malminetsintäluvan siirtoa koskevan hakemuksen päätöksen kuulutus (Kuvio 2).

Päätös 1 (3)
 Annettu julkipanon jälkeen 20.12.2013 Lupatunnus ML2012:0219

Magnus Minerals Oy
 PL 3
 33211 TAMPERE

MALMINETSINTÄLUVAN SIIRTOA KOSKEVA PÄÄTÖS

Hakemus Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon (Tukes) on saapunut 29.11.2013 malminetsintäluvan siirtoa koskeva hakemus.

Hakemusta on täydennetty 19.12.2013.

Malminetsintäluvan aikaisempi haltija:
 Magnus Minerals Oy
 Y-tunnus: 2033832-4

Malminetsintäluvan uusi haltija (Siirron saaja):
 Pelkosenniemen Malminetsintä Oy
 Y-tunnus: 2540301-7

Malminetsintäalueet

Lupatunnus ja nimi:
 ML2012:0219

Sijainti:
 Pelkosenniemi ja Savukoski

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston ratkaisu

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) hyväksyy edellä mainitun malminetsintäluvan siirtohakemuksen.

Tämä päätös on liitettävä alkuperäiseen malminetsintälupapäätösasiakirjaan ML2012:0219.

Lupamääräykset

Tämän päätöksen tarkoittamaan malminetsintälupa on sovelletaan, mitä alkuperäisessä malminetsintäluvassa on määrätty.

Turvallisuus- ja
 kemikaalivirasto

Helsinki
 PL 66 (Opastinsilta 12 B)
 00521 Helsinki

Tampere
 Kalevantie 2
 33100 Tampere

Rovaniemi
 Valtakatu 2
 96100 Rovaniemi

Vaihde 029 5052 000
 www.tukes.fi, kirjaamo@tukes.fi
 Y-tunnus 1021277-9

3.3 Kullanhuuhdentalupa

Valtion maalla tehtävää kultanhuuhdonta varten tarvitaan kaivosviranomaiselta kultanhuuhdentalupa. Luvan nojalla voidaan etsiä ja kartoittaa sekä ottaa talteen ja hyödyntää maaperässä olevaa kultaa ja muita arvokkaita irtomaasta löytyviä sivutuotteita, kuten platinahippuja, jalokiviä ja korukiviä. Alueen on oltava yhtenäinen ja oltava kooltaan enintään viisi hehtaaria. (621/2011, 23§) Kultanhuuhdonta-alueen käytössä on noudatettava myös samoja kriteerejä, jotka on määrittänyt malminetsintää koskevassa laissa. Tarpeettomien haittojen ja vahinkojen välttämisen lisäksi huuhtojen velvollisuuksiin kuuluu pitää alue sellaisessa kunnossa, että se jatkuvasti täyttää turvallisuuden vaatimukset. (621/2011, 24§) Lupa on voimassa enintään neljä vuotta päätöksen lainvoimaiseksi tulosta. Määräaikaisuuteen vaikuttaa kaivosviranomaisen arvio kullan hyödyntämiseen ja talteen ottamiseen tarpeellisesta ajasta, sekä mahdollisten haittojen pitäminen mahdollisimman vähäisinä. (621/2011, 64§)

Myös kultanhuuhdentalupaa on mahdollista jatkaa, enintään kolme vuotta kerrallaan. Tällöin kaivosviranomaiselle on osoitettava, että toiminta on ollut tehokasta ja järjestelmällistä, ja että kultanhuuhtoja on noudattanut laissa annettuja velvollisuuksia ja lupamääräyksiä. Myös maalajeista löytyvän kullan riittävyys jatkossa ja haittojen pitäminen edelleenkin kohtuullisina ovat tulevan toiminnan edellytyksiä. (621/2011, 65§) Vanhan lain mukaista ylärajaa kultanhuuhdonta-alueen voimassaololle ei ole, eli pidennystä voi hakea niin kauan kun kaivosviranomaisen katsoo toiminnan kannattavaksi. (Tukes 2013a)

Kultanhuuhdonta-alueella rakentaminen on kielletty. Tilapäiset rakennelmat ja ovat kuitenkin sallittuja, mikäli huuhtoja osoittaa lupaviranomaiselle luvan hakemisen yhteydessä, että ne ovat välttämättömiä oleskeluun ja tavaroiden säilyttämiseen, ja ne ovat helposti siirrettäviä. (621/2011, 26§)

Kuten malminetsintätyössä, myös kultanhuuhtojen on oltava viranomaiseen yhteydessä työn kaikissa vaiheissa, joskin menettely on kevyempää. Ennen maastotöitä tehdään kirjallinen ilmoitus alueen hallinnasta vastaavalle viranomaiselle.

Ilmoitus koskee töitä, joista on mahdollista aiheutua vahinkoa tai haittaa. Saamelaiden kotiseutualueella ilmoitus lähetetään myös saamelaiskäräjille, koltta-alueella kolttien kyläkokoukselle ja erityisellä poronhoito-alueella asianomaisille paikkakunnille. (621/2011, 27§) Luvan ollessa voimassa huuhtojan on tehtävä vuosittain selvitys kaivosviranomaiselle talteen otetun kullan ja käsitellyn irtomaan määrästä, sekä muusta alueen käytöstä. (621/2011, 28§)

Kun kullanhuuhdontalupa raukeaa tai peruuntuu, töiden lopettamisprosessiin sisältyy kaksi vaihetta. Luvanhaltijan itse on suoritettava kullanhuuhdonta-alueen palauttaminen yleisen turvallisuuden vaatimaan ja mahdollisimman luonnonmukaiseen tilaan poistamalla rakennukset ja laitteet, kunnostamalla, siistimällä ja maisemoimalla alue. Kun toimenpiteet on saatettu loppuun, luvanhaltija tekee ilmoituksen vastaavalle viranomaiselle tai laitokselle viimeistään vuoden kuluttua luvan raukeamisesta. Ilmoituksen jälkeen kaivosviranomaisen suorittaa alueella lopputarkastuksen. (621/2011, 29§, 30§)

Kullanhuuhdontaluvan hakeminen tapahtuu samoin, kuin malminetsintälupaa haettaessa. Estevaikutukset ovat myös samat. Yksi kullanhuuhdontaluvan eroista vanhan kaivoslain aikaiseen valtaukseen on myös karenssiajan poistuminen. Rauennut lupa ei ole siis este uuden luvan myöntämiselle. (Tukes 2013a)

Kuten malminetsintälupa, myös kullanhuuhdontalupa on mahdollista siirtää toiselle henkilölle. Vaiheet siirtohakemuksesta ja kaivosviranomaisen lupaharkinnasta myöntämiseen ja tiedottamiseen tapahtuvat samalla tavalla ja samojen lainpykälien mukaan, kuin malminetsintäluvan siirtoa koskevassa menettelyssä. Laki ei kuitenkaan velvoita siirron saajaa ilmoittamaan asiasta kullanhuuhdonta-alueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille, vaan tieto välittyy kaivosviranomaisen ja asianomaisten kuntien tiedotuksen kautta. (621/2011, 74§, 75§) Seuraavassa kuvassa (Kuvio 3.) on kullanhuuhdontalupaa koskevan siirtopäätöksen 1. sivu.

Päätös 1 (4)
Annettu julkipanon jälkeen Lupatunnus
9.10.2014 HL2013:0024

PÄÄTÖS KULLANHUHDONTALUVAN SIIRROSTA

Luvanhaltija: Kauno Kelanti

Siirron saaja: Tarmo Ojala

Vireilletulopvm: 16.9.2014

Hakemuksen tarkoitus: Kullanhuuhdontaluvan HL2013:0024 siirtäminen Kauno Kelannilta Tarmo Ojalalle.

PÄÄTÖS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto hyväksyy kaivoslain (621/2011) nojalla kullanhuuhdontaluvan lupatunnus HL2013:0024 siirron Kauno Kelannilta Tarmo Ojalalle.

Perustelut: Hakija on osoittanut, että kaivoslaissa säädetty edellytykset täyttyvät, eikä luvan siirrolle ole kaivoslaissa säädettyä estettä. Kaivoslaki (621/2011) 46 § ja 73 §.

Kullanhuuhdontaluvan haltijalla on tässä luvassa mainitulla kullanhuuhdonta-alueella yksinoikeus etsiä ja kartoittaa maaperässä esiintyvää kultaa, ottaa talteen ja hyödyntää maaperässä esiintyvää kultaa huuhtomalla sekä ottaa talteen ja hyödyntää huuhtonnan sivutuotteena irtomaasta löytyvät platinahiput sekä jalo- ja korukivet.

Kullanhuuhdonta-alueen tiedot

Pinta-ala: 3,3 ha
Alueen nimi: Kaarrekuru
Luvan voimassaolo:
Kullanhuuhdontalupa HL2013:0024 on voimassa 1.4.2017 saakka.
Sijainti: Inari, Lemmenjoen kansallispuisto, Kaarreoja, Metsähallituksen hallinnoima valtionmaa. Alueen sijainti ja rajat ilmenevät tämän päätöksen liitetystä kartasta (liite 2).

Lupamääräykset

Alueella sijaitsee aiemman luvanhaltijan rakennelmia, joilla on Metsähallituksen lupa. Alue sijaitsee Lemmenjoen kansallispuiston alueella ja rakennuksien osalta toimivaltainen

Kuvio 3. Kullanhuuhdontaluvan siirtopäätöksen 1. sivu (Tukes 2015b)

3.4 Varaus

Malminetsintäluvan valmistelua varten hakija voi varata alueen itselleen lähettämällä kaivosviranomaiselle varausilmoituksen. Varaus antaa hakijalle etuoikeuden malminetsintäluvan hakemiselle kyseiselle alueelle. Koska kyse on malminetsinnästä, henkilön tulee olla 31§:ssä tarkoitettu luonnollinen henkilö, oikeushenkilö tai valtion laitos. Varaus itsessään ei vielä oikeuta malminetsintätöihin. (Tukes 2012b, Tukes 2012c) Koska malminetsintälupaa voi hakea myös alueelle, johon joku toinen henkilö on ehtinyt hakea, varauksella voidaan ”suojata” suunniteltu etsintäalue lupahakemuksen valmistelujen ajaksi, sillä varattuun alueeseen ei voida myöntää toisen henkilön hakemaa malminetsintälupaa. Jos malminetsintälupaa valmistellaan ilman varausta ja toinen henkilö ehtii saada hakemuksensa ennemmin käsittelyyn, etuoikeus lupaan siirtyy hänelle. (621/2011, 46§)

Ilmoituksessa esitetään tiedot varaajasta, sekä varausalueen sijainti, pinta-ala, mitä kaivosmineraaleja varaaja arvioi alueella olevan, haettu varauspäätöksen voimassaoloaika, sekä ehdotus varausalueen nimeksi. Ilmoitukseen liitetään hakijan virkatodistus tai kaupparekisteriote, yleispiirteinen kartta varausalueesta ja tiedosto, joka sisältää alueen rajojen koordinaatit valtakunnallisessa koordinaatistossa. (391/2012, 32§) Ilmoituksessa tulee tulla selväksi myös tutkimussuunnitelman laadintaa koskevat suunnitelmat ja malminetsintähakemusta valmistelevat toimenpiteet ja niiden aikataulu. (621/2011 44§)

Varauspäätös on voimassa korkeintaan 24 kuukautta siitä kun varauspäätös on tehty. Tapauskohtaisesti voimassaolon pituutta voidaan harkita, esimerkiksi jos varaaja hakee lyhyempää voimassaoloaika. Malminetsintäalueeseen, kaivosalueeseen tai kullanhuuhdonta-alueeseen kuuluvan alueen tai kilometriä lähempänä edellä mainittuja alueita sijaitsevan alueen varaaminen ei ole mahdollista, ellei varaaja itse ole niiden luvanhaltija. Karenssiaika edellisen varausalueena olleen alueen varaamiselle on yksi vuosi edellisen varauspäätöksen raukeamisesta tai peruuttamisesta. Varausta ei voida tehdä myöskään alueelle johon on

haettu kullanhuuhtontalupaa, malminetsintälupaa tai kaivoslupaa. Kaivosviranomaisen on hylättävä varaus, jos sillä on syytä epäillä ettei varaajalla ole edellytyksiä tai aikomustakaan hakea malminetsintälupaa. (Tukes 2012c)

Varausilmoitukseen perustuva etuoikeus astuu voimaan, kun ilmoitus on tehty kaivoslaissa säädetyllä tavalla, eikä kaivosviranomaisen näe hyväksymiselle edellä mainittuja esteitä. Varauspäätös raukeaa lopulta määräajan päättyessä tai kun sen tuottamalla etuoikeudella on haettu malminetsintälupaa. Varaaja voi myös itse rauettaa varauksen tekemällä asiasta ilmoituksen kaivosviranomaiselle. Kaivosviranomaisen voi itse peruuttaa varauspäätöksen, jos ilmoituksessa on annettu virheellisiä tai puutteellisia tietoja. (Tukes 2012c)

Varauspäätöksestä tiedottaminen kuuluu kaivosviranomaiselle. Päätösasiakirjat lähetetään varaajalle ja tieto päätöksestä julkaistaan asianomaisten kuntien sanomalehdissä. Kaivosviranomaisen huolehtii myös siitä, että kunnat kuuluttavat tiedon (621/2011, 75§). Varausta ei voi hakea muita lupia, kuin malminetsintälupaa varten. Varausta ei myöskään voi siirtää toiselle henkilölle. (621/2011, 73§)

3.5 Kaivoslupa ja kaivosalueenastulupa

3.5.1 Yleistä kaivosluvasta ja kaivosalueenastusluvasta

Kaivoksen perustamiseen ja kaivostoiminnan harjoittamiseen on oltava kaivosviranomaisen myöntämä kaivoslupa. Lupa voidaan hakea, vaikka hakijalla ei olisi-kaan malminetsintälupaa alueelle tai sen osalle, sillä malminetsintää voidaan harjoittaa myös kaivosluvan nojalla. Kaivoksen perustaminen, rakentaminen ja itse kaivostoiminnan aloittaminen vaativat monivaiheisen ja usein vuosia kestävänsä prosessin, johon tarvitaan kaivosluvan lisäksi monia muitakin lupahakemuksia ja selvityksiä eri viranomaisilta. Näitä ovat mm. kaivosturvallisuuslupa, kunnalta haettava maankäyttö- ja rakennuslain mukainen rakennuslupa, patoturvallisuuteen liittyvät lausunnot patoturvallisuusviranomaisena toimivalta Kainuun ELY-keskuksesta, ympäristölupa ja vesitalouslupa. Myös YVA -selvitys ja Natura -arviointi ovat mahdollisia. (Pasma 2013)

Uraanin ja toriumin tuottamista varten perustettava kaivos tarvitsee ydinenergia-lain mukaisen luvan valtioneuvostolta. Toiminnan aloittanutta kaivosta valvotaan valvontaviranomaisten, eli ELY-keskuksen, Tukesin, kuntien, patoturvallisuusviranomaisen ja Aluehallintoviraston toimesta. (Pasma 2013)

Kaivoksen perustaminen vaatii aluetta koskevan kaavoituksen ajantasaistamista. Kaivoslain 47§:n mukaan kaivosalueen ja sen apualueen suhde ympäröivien alueiden käyttöön tulee olla selvitettyä. Mikäli voimassa oleviin maakunta-, yleis- ja asemaavoihin ei ole merkitty kaivosta, kaavoja joudutaan usein muuttamaan ennen kaivostoiminnan käynnistämistä. Kaavaa ei voida muuttaa niin, että se olisi ylemmän kaavan vastainen. Esimerkiksi yleiskaava ei voi olla maakuntakaavan vastainen ja asemakaava yleiskaavan vastainen. (Pasma 2013)

Maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) 26§:n mukaan Maakuntakaavan laatimisesta vastaa kuntayhtymä eli maakunnan liitto (esim. Lapin liitto) ja kaavapäätöksen tekee maakuntavaltuusto. Yleis- ja asemakaavojen muuttamisesta vastaavat kunnat. Päätöksellä on valitusaika, ja ellei muutoksenhakua tai valituksia ilmene, päätös saa lainvoiman. Usein kaivoshankkeen vuoksi ei käynnistetä koko maakuntakaavan muuttamista, vaan muutos tehdään ns. vaihemaakuntakaavana. (Pasma 2013) Esimerkkinä lainaus Lapin liiton Soklin vaihemaakuntakaavaa koskevasta selostuksesta vuodelta 2010:

”Soklin kaivoshankkeen vaihemaakuntakaava käsittää Savukosken Sokliin suunnitellun kaivosalueen sekä kaivostoiminnan edellyttämien liikenne- ja voimajohtoyhteyksien kattavan alueen. Kaivoshankkeen alueidenkäytölliset edellytykset tutkitaan vaihemaakuntakaavaprosessissa sen maakunnallisen ja valtakunnallisen merkittävyyden johdosta. Maakuntakaavalla ratkaistaan ja varmistetaan vähintään maakunnallisesti merkittävien alueidenkäyttökysymysten ratkaisut sekä ohjataan alueen yleis- ja asemakaavoitusta. Maakuntakaava laaditaan vaihekaavana eli kaavassa käsitellään ainoastaan Soklin kaivoshankkeeseen liittyvät asiat. Maakuntakaava kumoaa Itä-Lapin maakuntakaavan siltä osin kuin siihen osoitetaan muutoksia vaihemaakuntakaavassa.” (Lapin liitto 2009)

Jo kaavoituksesta voi muodostua este kaivoshankkeen toteuttamiselle, sillä kuntien ja maakuntien kaavoitusta ohjaavat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

ja MRL:n mukaiset kehittämissuunnitelmat. Riippuen alueesta, kaavoituksen esteeksi saattavat muodostua mm. erämaalain, luonnonsuojelulain tai poronhoitolain määrittämät rajoitukset. (Pasma 2013)

Kaivoslupa oikeuttaa luvanhaltijan hyödyntämään kaivosalueella tavatut kaivosmineraalit, kaivostoiminnan sivutuotteena syntyvän orgaanisen ja epäorgaanisen pintamateriaalin, ylijäämäkivet ja rikastushiekan, sekä muut kaivosalueen kallio- ja maaperään kuuluvat aineet siltä osin kuin niiden käyttö on tarpeellista kaivostoiminnan kannalta. (621/2011, 17§) Lupaan liittyvät myös kaivoslain 18§:n mukaiset velvollisuudet, joiden mukaan kaivosluvanhaltija on velvollinen huolehtimaan siitä, että toiminnasta ei aiheudu haittaa ihmisten terveydelle ja yleiselle turvallisuudelle taikka yksityisille tai yleisille eduille. Yksityisten tai yleisten etujen loukkaamista on vältettävä sen mukaan, mitä kaivostoiminnan kokonaiskustannukset sallivat. Louhinnassa ja hyödyntämisessä ei saa tapahtua kaivosmineraalien ilmeistä tuhlausta, eikä luvanhaltija saa toiminnallaan vaikeuttaa tai vaarantaa esiintymän ja kaivoksen tulevaa käyttöä ja louhimistyötä. (621/2011, 18§)

Kaivostoimintaa koskevaan lakiin liittyvät varsinaisen kaivosalueen lisäksi sellaiset käsitteet kuin kaivoksen apualue ja kaivosaluelunastuslupa. Kaivoksen apualueeksi voidaan määrätä sellainen kaivostoiminnan kannalta välttämätön kaivosalueen vieressä sijaitseva alue, joka on tarpeen teitä, kuljetuslaitteita, voimaja vesijohtoja, viemäreitä, vesien käsittelyä tai maahan louhittavaa kuljetusväylää varten. Apualueen suunnittelussa pätevät samat periaatteet, kuin kaivosalueenkin käyttöä koskevassa kaivoslain 18§:ssä (Tukes 2012d). Jos kaivosalueen yhteyteen tarvitaan apualue, kaivosluvan hakijan on vaadittava apualueeksi tarkoitettuun alueeseen rajoitettua käyttö- tai muuta oikeutta. Oikeus voidaan myöntää vain siltä osin kuin alueelle suunniteltujen toimintojen sijoittamista ei muutoin voida järjestää tyydyttävästi ja kohtuullisin seurauksin (621/2011, 34§, 49§).

Kaivoslupaa haetaan Tukesilta, jolla on Rovaniemellä kaivoslupien valmisteluun erikoistunut toimipiste. Valtioneuvoston kaivostoimintaa koskevan asetuksen (391/2012) 16§:ssä säädetään, mitä kaivoslupahakemuksessa on kerrottava ja mitä liitteitä siinä on esitettävä. Hakemukseen tulee 19 kohtaa, joissa ilmenevät tiedot hakijasta, kaivosalueen sijainnista ja pinta-alasta, sekä niihin vaikuttaneet

seikat. Myös alueen sisäpuolelle jäävien kiinteistöjen ja muiden rekisteriyksiköiden nimet ja osuuden kaivosalueella, sekä tiedot asianosaisista ilmoitetaan. (391/2012, 34§)

Tulevasta kaivostoiminnasta selvitetään malminetsintälöytöjen, taloudellisten edellytysten, teknisten perusratkaisujen, louhintatapojen ja suunnitteluperusteiden osalta. Kaivostoimintaa tukevista toiminnoista ja rakenteista tulee myös tehdä selvitys. Samoin tulee selvittää vaikutukset ympäristöön. Loppuun laaditaan selvitys kaivostoiminnan lopettamisen edellyttämistä toimenpiteistä, tavoitteista, aikatauluista ja kustannuksista. Liitteisiin laaditaan yleispiirteinen kartta, joka osoittaa alueen sijainnin ja suhteen muuhun alueiden käyttöön. Kaivosviranomaisen niin pyytäessä laaditaan tarkemmat, valtakunnallisessa koordinaatistossa ja pyydettyssä mittakaavassa olevat kartat, joihin sisältyy mm. kiinteistöjaotus, kaivosluvan todennäköisiä esteitä ja muita yksityiskohtia. Kartta on palautettava joka tapauksessa myös koordinaatistoon sidotussa tiedostomuodossa. Myös hakijan virkatodistusta tai kaupparekisteriote vaaditaan. (391/2012, 34§)

Kaivoslaki voidaan myöntää, mikäli kaivoslain 47§:ssä mainitut edellytykset täyttyvät ja 48§:ssä mainittuja esteitä ei ole. Edellytykset ovat enimmäkseen samat, mitä on säädetty malminetsintäluvan ja kullanhuuhdontaluvan kohdalla. Kaivosluvan edellytykseen liittyvät myös se, että kaivosalueen suhde muuhun alueiden käyttöön tulee olla selvitettyä. Myös kaavoituksen tulee olla kunnossa ennen myöntämistä. Kaivostoiminnan tulee siis perustua MRL:n mukaiseen oikeusvaikutteiseen kaavaan, asian tulee olla muuten sovittuna yhteistyössä kunnan, ELY-keskuksen ja maakuntaliiton kanssa. (621/2011, 47§)

Kaivoslain 50§:n mukaan kaivostoiminta ei saa heikentää saamelaisten ja kolttien elinolosuhteita tai kulttuuria, taikka vaikuttaa poronhoitoelinkeinoon. Esteet ovat myös pitkälti samat, kuin on säädetty kullanhuuhdontaluvan ja malminetsintäluvan kohdalta hakijaa koskien. Haitallisten ympäristövaikutusten ja turvallisuusseikkojen lisäksi esteeksi muodostuu myös se, jos kaivostoiminta heikentää merkittävästi paikallisia asutus- ja elinkeino-oloja. (621/2011, 48§, 50§)

Kaivosviranomaisen myöntää luvan joko toistaiseksi tai perustelluista syistä enintään 10 vuoden määräajaksi. Toistaiseksi voimassaolevan kaivosluvan määräyksiä tarkastetaan vähintään 10 vuoden välein. Jatkoaikaa määräaikaiselle luvalla voidaan myöntää kymmeneksi vuodeksi kerrallaan tai toistaiseksi olevaksi ajaksi. Kaivoslupa raukeaa määräajan päättyessä. Ellei luvanhaltija ole aloittanut kaivostoimintaa tai ryhtynyt siihen valmisteleviin toimenpiteisiin määräajan sisällä, kaivosviranomaisen on päätettävä kaivosluvan raukeamisesta. Sama tilanne syntyy, jos kaivostoiminta on luvanhaltijasta riippuvista syistä ollut keskeytyneenä vähintään viisi vuotta tai kaivostoiminnan voidaan katsoa päättyneeksi. (Tukes 2012e)

Koska kaivoslupa ei oikeuta käyttämään toisen omistamaa aluetta kaivosalueena, toiminnanharjoittaja voi hankkia kaivostoimintaa varten tarvittavan alueen omistus- ja käyttöoikeuden joko sopimusteitse maanomistajalta tai hakea kaivosaluelunastuslupaa valtioneuvostolta (Tukes 2012d). Hakemuksessa on esitettävä samat tiedot kuin kaivoslupaa hakiessa tai jäljennös myönnetystä kaivosluvasta. Luvan myöntäminen edellyttää, että hakija on huolellisesti selvittänyt kaivoshankkeen alue- ja paikallistaloudelliset vaikutukset, työllisyysvaikutukset ja yhteiskunnan raaka-ainehuoltoon liittyvät seikat. Hakijan on näiden tietojen perusteella pystyttävä osoittamaan, että kaivoshanke on niinsanotusti yleisen tarpeen vaatima. (391/2012, 18§)

Lupaviranomainen pyytää kaivosaluelunastuslupaa koskevasta hakemuksesta lausunnon kaivoshankkeen toiminnan vaikutusalueen kunnalta, asianomaiselta maakunnan liitolta ja ELY-keskukselta. Kaivosaluelunastusluvan hakijan yksi kriteeri on se, että hän on hakenut kaivoslupaa kyseisen esiintymän hyödyntämistä varten. (621/2011 37§, 31§)

Seuraava vaihe kohti kaivosalueen muodostumista on kaivostoimituksen vireilletulo. Edellisen kaivoslain (503/1965) mukainen vastaava toimitus oli kaivospiiritöimitus, joita tehdään edelleen nykyisen kaivoslain siirtymäsäännösten osoittamissa puitteissa. Kaivostoimituksessa on kyse tavallisimmin kaivoksen perustamiseen liittyvien alueiden lunastamisesta ja niiden käyttöön liittyvien korvausasi-

oiden ratkaisemisesta. Kaivosluvan haltijalle annetaan oikeus käyttää kaivosaluetta niihin tarkoituksiin, jotka kaivosluvassa on myönnetty, muttei ei saa aluetta omistukseensa. Maanomistajalla on kuitenkin oikeus vaatia kiinteistönsä tai sen osan omistusoikeuden lunastamista, mikäli kaivostoiminta tulee aiheuttamaan merkittävää haittaa tai alue on asemakaavassa varattu kaivostoimintaan. (Maanmittauslaitos 2015a)

Toimitus tulee vireille yleensä Tukesin antaman kaivosluvan tai Valtioneuvoston antaman kaivosaluelunastusluvan perusteella. Lupaviranomainen antaa sähköpostitse tiedon luvan myöntämisestä koskevasta päätöksestä Maanmittauslaitokselle, jonka on välittömästi annettava määräys kaivostoimituksen pitämiseksi. Toinen vaihtoehto vireilletuloon on asianomaisen tekemä hakemus. Tällöin kyseessä on yleensä maanomistajan tai muun asianomaisen tahon tekemä aloite kaivostoimituksen pitämiseksi, jossa pyritään ratkaisemaan esimerkiksi lunastuskorvausten määrää koskevia erimielisyyksiä. (Maanmittauslaitos 2015a)

Kaivoshanke voi muuttaa lunastetun alueen arvoa. Tämän vuoksi luvanhaltijalle määrättävän korvauksen on vastattava sitä arvoa, joka omaisuudella olisi ollut ilman kaivoshankkeen aiheuttamaa vaikutusta. Joissakin tilanteissa maanomistaja on käyttänyt lunastettua aluetta asumiseen tai elinkeinonsa harjoittamiseen. Lunastuslain (603/1977) mukaan kohteenkorvaus on aina määrättävä niin suureksi kuin on tarpeen vastaavan asumista tai elinkeinonharjoittamista vastaavan alueen hankkimiseksi. (621/2011 83§, 603/1977) Epäselvyyttä ja erimielisyyksiä voi syntyä esimerkiksi tilanteessa, jossa lunastuksesta johtuva korvaus voidaan määrätä vasta kaivostoimituksen jälkeen, eikä siitä päästä sopimukseen. Toisinaan lunastuksesta aiheutuva haitta huomataan vasta jälkikäteen. (Maanmittauslaitos 2015b)

Kaivosaluelunastuslupa liittyy määrättyyn kaivoshankkeeseen, jolla yleensä on jo kaivoslupa. Tästä syystä erillistä kaivostoimitusta kaivosaluelunastusluvan perusteella ei yleensä tule vireille. Jos kaivosaluelunastuslupa on kuitenkin tarpeen saattaa vireille, menettely on sama kuin kaivoslupienkin kohdalla. (Maanmittauslaitos 2015a)

Tukesin ilmoitusta myönnetystä kaivosluvasta käsitellään MML:ssä toimitushakemuksena ja se siirretään arviointitoimitusten työjonoon sille vastuualueelle, jonka aluetta kaivoslupa koskee. MML ilmoittaa Tukesille vireilletulosta ja kaivostoimitusta tekemään määrätystä toimitusinsinööristä. Kaivostoimituksen tekemistä vastaa lunastustoimikunta, johon kuuluu puheenjohtajana toimiva toimitusinsinööri ja kaksi uskottua miestä. Toimikunnassa voi käyttää apuna asiantuntijoita, mutta heillä ei ole toimikunnassa äänivaltaa. Muita osallistujia ovat varsinaiset asianomaiset, joihin kuuluvat kaivosluvan tai kaivosaluelunastusluvan haltija, sekä muut henkilöt joiden etua tai oikeutta toimitus koskee (yleensä maanomistajat). (Maanmittauslaitos 2015a)

Toimitukseen liittyy useita kokouksia. Haltuunottokatselmus pidetään toimituksen alkuvaiheessa. Sen yhteydessä todetaan lunastusalueella olevan poistettavan, siirrettävän tai kaivosalueelle jäävän omaisuuden määrä, laatu ja kunto. Samalla suoritetaan paalutus ja rajankäynti. Arvon määrittämiseksi suoritetaan mm. kiinteistönmäärittystoimitus ja lunastus- ja korvaustoimitus. Myös erilaisia sivutoimituksia, tilusjärjestelyä tai yksityisteiden järjestelyä joudutaan mahdollisesti tekemään. Toimituksen loppuvaiheessa julistetaan lunastuspäätös ja annetaan valitusosoitus. (Maanmittauslaitos 2015a)

Toimitus tulee lainvoimaiseksi valitusajan umpeuduttua, ellei päätöksestä ole valitettu. Tällöin kaivosluvan tai kaivosaluelunastusluvan haltijalle perustetaan käyttöoikeus kaivosalueeksi vahvistettuun alueeseen ja sen apualueeseen. (621/2011, 84§) Toimivaltainen maanmittaustoimisto ilmoittaa sähköisesti kaivosviranomaiselle kaivostoimituksen kiinteistörekisteriin merkitsemisestä. Kun toimitus on tallennettu rekisteriin, kaivokselle syntyy käyttöyksikkö. (391/2012, 34§)

3.5.2 Kaivosluvan ja kaivosaluelunastusluvan siirto

Kaivoslupa on myös mahdollista siirtää toiselle henkilölle. Siirto tapahtuu malminetsintäluvan ja kullanhuuhdontaluvan tavoin kaivoslain (621/2011) 73§:n mukaisesti. Valtioneuvoston asetus kaivostoiminnasta (391/2012) ohjeistaa että siirtoa koskeva hakemus on toimitettava kaivosviranomaiselle 30 päivää siirtoa koske-

van sopimuksen voimaantulosta. Hakemukseen liitetään siirronsaajan virkatodistus tai kaupparekisteriote, selvitys siirronsaajan asiantuntemuksesta, teknisestä suorituskyvystä ja taloudellisesta kyvystä harjoittaa lupaan perustuvaa toimintaa. Myös selvitys siirronsaajan käytössä olevan henkilöstön ammatillisesta pätevyydestä tulee selvittää. (391/2012, 32§)

Siirron saajan on täytettävä samat kriteerit kuin kaivosluvan alkuperäinen haltijakin. Saajan on siis oltava kaivoslain 31§:n mukainen täysi-ikäinen luonnollinen henkilö, joka ei ole konkurssissa tai holhouksenalainen. Hänen on myös oltava oikeushenkilö. (621/2011, 31§) Myös kaivoslain 48§:ssä säädetyt, hakijaa koskevat kaivosluvan myöntämisen esteet pätevät edelleen siirronsaajaan. (621/2011, 48§)

Mikäli edellämainitut kriteerit täyttyvät ja esteitä ei ole, kaivosviranomaisen on hyväksyttävä siirtoa koskeva hakemus. Päätös annetaan julkipanon jälkeen ja se katsotaan tulleen valitukseen oikeutettujen tietoon silloin, kun se on annettu. (621/2011, 57§) Kaivosviranomaisen toimittaa päätöksen hakijalle ja siirronsaajalle. Siirronsaaja on velvollinen ilmoittamaan asiasta itse kaivosalueeseen kuuluvien kiinteistöjen omistajille. Kaivosviranomaisen julkaisee tiedon ainakin yhdessä kaivoksen toiminnan vaikutusalueella leviävässä sanomalehdessä. Kaivosviranomaisen on myös huolehdittava että kunnat, joiden alueita siirtopäätös koskee, kuuluttavat tiedon. (621/2011, 74§) Kaivosaluelunastuslupaa ei varsinaisesti siirretä, vaan luvanhaltija vaihtuu niin, että kun kaivosviranomaisen on hyväksynyt kaivoslupaa koskevan siirron, sen on tehtävä luvanhaltijaa koskeva muutos kaivosaluelunastuslupaan. Tästäkin kaivosviranomaisen tiedottaa siirron hakijalle ja saajalle. (621/2011, 73§, 74§) Seuraavassa kuvassa (Kuvio 4.) on kaivosoikeuden siirtoa koskevan päätöksen 1. sivu. Kaivoslupasiirtoja ei ole vielä tullut uuden kaivoslain aikana (Tukes 2015b).

KAIVOSOIKEUDEN SIIRTOA KOSKEVA PÄÄTÖS

Hakemus

Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon (Tukes) on saapunut 16.7.2014 kaivosoikeuden siirtoa koskeva hakemus.

Kaivosoikeuden aikaisempi haltija:

Vulcan Kotalahti Oy
y-tunnus: 2300990-5
Helsinki

Kaivosoikeuden uusi haltija:

Kuhmo Metals Oy
y-tunnus: 1925450-2
Helsinki

Kaivosalue (kaivospiiri)

Nimi ja kaivosrekisterinumero:
Valkeisenranta, K7739

Sijainti: Leppävirta

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston ratkaisu

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) hyväksyy edellä mainitun alueen kaivosoikeutta koskevan hakemuksen kaivosoikeuden siirrosta.

Tämä päätös on liitettävä kaivospiiritoimituksen päättymisen jälkeen annettavaan kaivoskirjaan.

4 AGNICO EAGLE FINLAND OY

4.1 Tietoa yhtiöstä

Agnico Eagle Mines Limited on kanadalainen kaivosyhtiö ja kullantuottaja, jolla on toimintaa Kanadassa, Meksikossa ja Suomessa (Kuvio 5). Malminetsintää ja kehitystoimintaa on laajennettu myös Yhdysvaltoihin. Vuonna 2014 yhtiössä oli töissä 3300 omaa työntekijää ja eri maiden paikkakuntien urakoitsijoiden henkilöstöä 1500. Työntekijöiden määrä on tällä hetkellä nousussa yhtiön eläessä kehittymisen ja kasvun aikaa. Kaivoksia on tällä hetkellä yhdeksän ja malminetsintää on käynnissä neljässä kohteessa, joista kaksi on Kanadassa, yksi USA:n Nevadassa ja yksi Suomen Kittilässä. Suurin kaivos sijaitsee Meksikon Pinos Altosissa ja se työllistää 972 henkeä. Kaivostoiminnan lisäksi yhtiö tarjoaa teknisiä palveluja, joiden päätehtävinä ovat kaivosprojektien arvioinnit, kannattavuustutkimusten laadinta ja tekninen apu. AEM on listattu sekä Toronton, että New Yorkin pörssiin. Alkuperäinen yhtiö aloitti arvometallien tuotannon vuonna 1957. (Agnico Eagle Mines 2014)

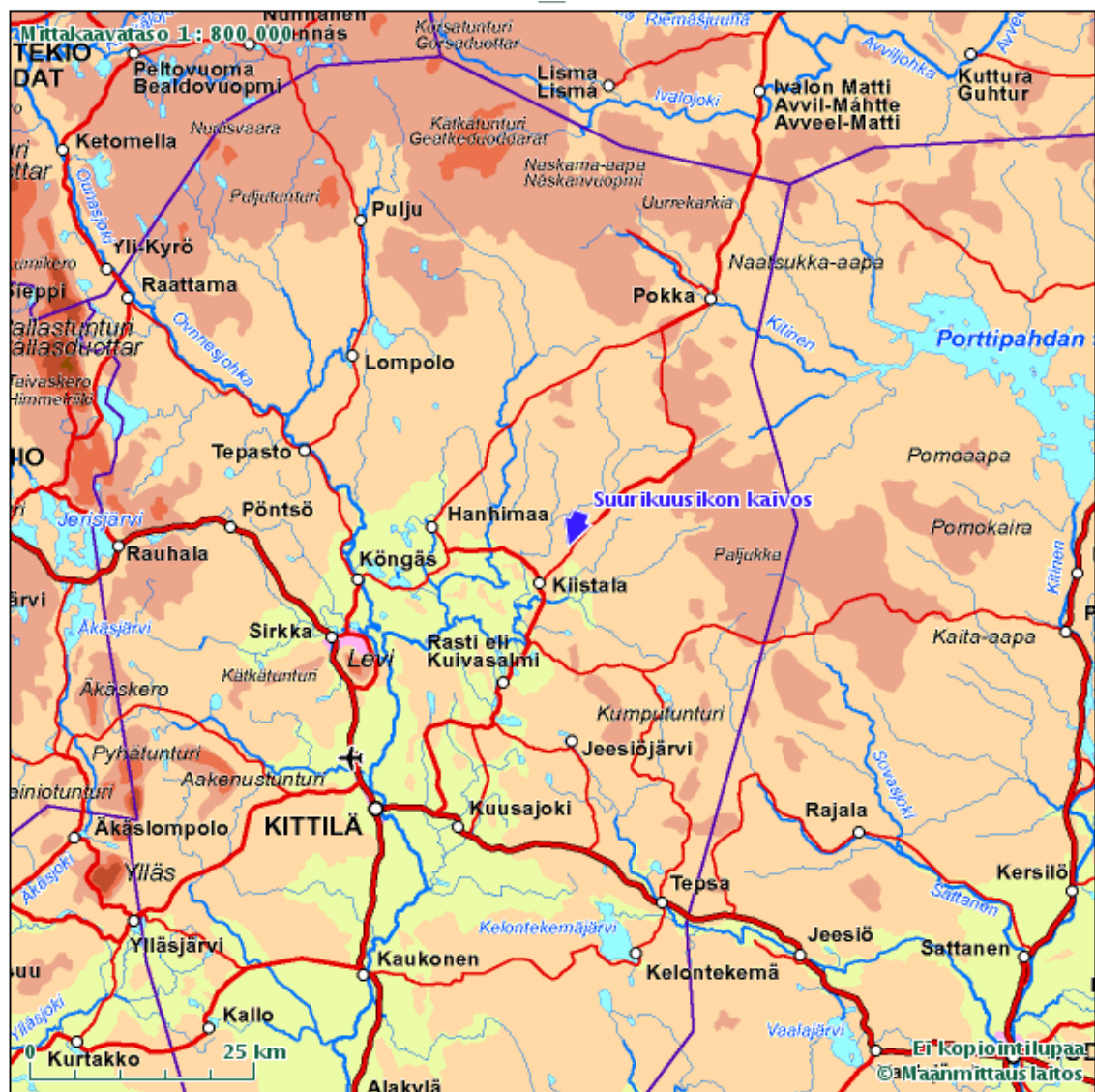

AGNICO EAGLE

Kuvio 5 Agnico Eagle Mines Ltd:n tunnus. (Agnico Eagle Mines Ltd 2014)

4.2 Suurikuusikon kaivos

Kittilän keskustasta linnuntietä noin 35 kilometriä koillisessa sijaitseva kultakaivos on yksi Euroopan suurimmista tunnetuista kultaesintymistä (Kuvio 6). Kaivoksen omistaa Agnico Eagle Mines Ltd:n suomalainen tytäryhtiö Agnico Eagle Finland Oy. Vuonna 2014 sen kultavarat olivat lähes viisi miljoonaa unssia (n.155 000 kg). Kaivosalueella on useita avolouhoksia ja syvemällä oleva malmi louhitaan maanalaisesti (Kuvio 7). Kaivoksella olevassa rikastamossa käsitellään 3000 tonnia malmia päivässä ja sen odotetaan tuottavan keskimäärin 150 000 unssia kultaa vuosittain. Nykyisellä tuotantovauhdilla kaivoksen toiminnan arvioidaan jatkuvan vuoteen 2032 asti. Kaivoksella työskentelee noin 375 henkilöä. (Agnico Eagle Mines Ltd 2014)

Kuvio 6 Suurikuusikon kaivoksen sijainti. (Maanmittauslaitos 2015b)

Geologian tutkimuskeskuksen mukaan esiintymässä on korkea kultapitoisuus, mutta kulta esiintyy näkymättöminä hiukkasina arseenikiisu-nimisessä mineraalissa, jonka vuoksi rikastaminen on vaikeaa. Suurikuusikon malmiesiintymä on hiukan yli neljän kilometrin pituinen ja sen on tutkittu ulottuvan kilometrin syvyyteen kallioperään. Myös ympäröivän alueen kallioperä on paikoittain malmirikasta. (Geologian tutkimuskeskus 2015)

Kuvio 7 Ilmakuva avolouhoksesta syyskuulta 2010. (Geologian tutkimuskeskus 2015).

4.3 Lupaprosessi

Suurikuusikon tie malmilöydöstä kaivokseksi oli pitkä ja monivaiheinen. Kun Geologian tutkimuskeskus (silloinen Geologinen tutkimuslaitos) löysi vuonna 1986 viitteet Suurikuusikon kultaesiintymästä, kesti 23 vuotta ennen kuin kaivoksessa valettiin ensimmäinen kultaharkko. GTK oli suorittanut 1970-luvulla useita kallio-kultatutkimuksia eri puolilla Keski-Lappia. Tutkimuksista saatujen näytteiden perusteella aloitettiin vuonna 1986 projekti, jossa ensisijaisiksi tutkimusalueiksi Kitilän kunnan alueelta valikoituivat Soretiavuoma, Suurikuusikko, Kuotko ja Petä-

jäselkä. Samana vuonna oli käynnissä Kittilän ja Pokan kylän välisen tien perusparannus, jossa tehtiin monin paikoin tien oikaisuja ja leikkauksia. Geologit ja tutkimusavustajat kävivät säännöllisin väliajoin tarkistamassa mahdolliset esiintulevat kalliopaljastumat tietyömaalla. Kiistalan kylän läheltä löytyi kallioleikkauksen räjäytyksen jälkeen mineraalijuoni, joka sisälsi silminnähdyn karkeaa kultaa. (Pankka, Keinänen, Valkama 2006)

Löytöpaikka oli noin viiden kilometrin päässä Suurikuusikon kultaesiintymästä etelään. GTK jatkoi tutkimista pintamoreeninäytteenotolla ja iskuporauksilla, mutta kultatasku osoittui pieneksi. Myös läheisessä Suurikuusikossa ja Rouravaarassa tehdyt etsinnät osoittivat että löytyneet kultaesiintymät olivat pieniä ja hajanaisia. GTK jatkoi kuitenkin tutkimuksia. (Kaivossanommat 2012)

Vuonna 1988 GTK teki ensimmäisen valtauksen Suurikuusikkoon (Asikainen 2015). 1990-luvun alkupuolella alueella ei suoritettu viiteen vuoteen kairauksia, sillä esiintymää pidettiin rikastusteknisesti hyödyntämiskelvottomana. 1990-luvun puolessa välissä aluetta tutkittiin jälleen, jonka jälkeen Suurikuusikon kultaesiintymän valtausraportti luovutettiin vuonna 1997 silloiselle kaivosviranomaiselle, Kauppa- ja teollisuusministeriölle. KTM järjesti tarjouskilpailun, joka ei juuri tarjottajia kiinnostanut. Lopulta ruotsalainen Riddarhyttan Resources Ab kiinnostui, ja kaupasta sovittiin vuonna 1998. Valtaus siirrettiin Riddarhyttanille ja se tutki esiintymää seuraavat vuodet, kunnes se haki kaivosoikeutta. (Kaivossanommat 2012). KTM hyväksyi hakemuksen, ja Suurikuusikosta muodostettiin kaivospiiri vuonna 2002 päättyneessä kaivospiiritoimituksessa. (Asikainen 2015)

Tehdyn kannattavuustutkimuksen valossa kaivoksen perustaminen ei vaikuttanut järkevältä. Seuraavat vuodet olivat kaivostoiminnan aloittamista ajatellen epävarmat, mutta Riddarhyttan onnistui saamaan markkinoilta rahoitusta, jonka turvin kairauksia jatkettiin. Keväällä 2002 kanadalaisen Agnico-Eagle Mines Limitedin johtajat kävivät tutustumassa Suurikuusikon projektiin. Agnico-Eaglella oli tuolloin Kanadassa vain yksi kaivos, LaRonde, joka oli jouduttu sulkemaan puoleksi vuodeksi sortuman takia. Yhtiö etsi uusia mahdollisuuksia ja löysi Suurikuusikon esiintymästä samankaltaisuuksia LaRonden alueen geologian kanssa. Kiinnostus heräsi ja vuonna 2004 Agnico-Eagle päätti tukea Riddarhyttania ostamalla

14% sen osakkeista ja pääomittamalla sen toimintaa. Seuraavan vuoden lopulta Agnico-Eagle hankki omistukseensa koko Riddarhyttanin osakekannan. (Kaivos-sanomat 2012)

Kaivosoikeus siirrettiin Agnico Eaglelle, joka teki vuonna 2006 kannattavuusselvityksen jälkeen päätöksen kaivoksen rakentamisesta. Rakentaminen kesti vuoden 2008 loppuun. Kanadasta ja muualta ulkomailta saatiin asiantuntijoita tuotannon ylösajovaiheeseen. Kaivoksella käytettiin mm. Suomessa uniikkia rikastusprosessia. Työvoimaa kaivokselle löytyi heti rakennuspäätöksen aloittamisesta lähtien, sillä uusi kaivos kiinnosti ammatti-ihmisiä, eikä varsinaista rekrytointia alkuvaiheessa juuri tarvittu. Kaivoksen tavoitteena oli alusta alkaen palkata paikallista työvoimaa, ja siinä on onnistuttukin. 90% työntekijöistä on lappilaisia, joista puolet on kittiläläisiä. (Kaivossanomat 2012)

5 MUSTAVAARAN KAIVOS OY

5.1 Tietoa yhtiöstä

Mustavaaran Kaivos Oy on tammikuussa 2011 perustettu kaivosyhtiö, jonka pääkonttori on Oulussa. (Kuvio 8) Yhtiön tarkoituksena on avata kaivostoiminta uudelleen Taivalkoskella sijaitsevaan Mustavaaraan, jonka malmiesiintymässä on mm. vanadiinia, rautaa ja titaania. Yhtiön toimitusjohtajana toimii Jukka Pitkäjärvi. (Mustavaaran Kaivos 2015a) Suurimmat osakkeenomistajat maaliskuussa 2015 ovat Akkerman Exploration B.V., Tamares Mining Group B.V., Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarinen sekä Taivalkosken kunta (Mustavaaran Kaivos Oy 2015b).

Kuvio 8. Mustavaaran Kaivos Oy:n tunnus (Mustavaaran Kaivos Oy 2015a).

Mustavaarassa on ollut kaivostoimintaa viimeksi 30 vuotta sitten Rautaruukki Oy:n toimesta. Yhtiön tärkein esiintymästä saatava tuote oli vanadiini, jonka alhaiseksi käyneen maailmanmarkkinahinnan vuoksi toiminta päätettiin lopettaa. Rautaruukki Oy oli vuosina 1976 - 1985 merkittävä vanadiinintuottaja ja kaivosalueeseen kuuluva avolouhos ja rikastamo työllistivät parhaimmillaan yli 300 työntekijää. Pitkän toiminnattoman jakson aikana eri tahot ovat tehneet Mustavaaran alueella (Kuvio 9) malminetsintää ja tällöin myönnetyt valtaukset ovat sittemmin siirtyneet Mustavaaran Kaivos Oy:lle. Yhtiö odottaa tällä hetkellä kaivospiiritoimituksen päätöstä ja suunnittelee avaavansa kaivoksen vuonna 2019. Yhtiön mukaan kaivos ja rikastamo tulisivat työllistämään yli 100 henkeä ja Raaheen rakennettava sulatto yli 150 henkeä. (Mustavaaran Kaivos Oy 2015a)

Kuvio 9. Mustavaaran kaivoksen sijainti (Maanmittauslaitos 2015c).

5.2 Lupaprosessi

Ensimmäiset malmilöydökset Mustavaarassa tehtiin 1950-luvun lopulla, kun Otanmäki Oy suoritti alueella aeromagneettisia mittauksia. Alue kuului osaksi laajempaa Porttivaaran malmiesiintymää. Esiintymästä kiinnostuttiin, ja yhtiö jatkoi Mustavaaran alueen tutkimista. 1960- ja -70-lukujen vaihteessa Otanmäki Oy oli liitetty osaksi Rautaruukki Oy:tä, ja yhtiö alkoi suorittaa koekairauksia. Vuonna 1971 tehtiin päätös kaivostoiminnan aloittamisesta. Rakentaminen käynnistyi kaksi vuotta myöhemmin ja tuotanto aloitettiin vuonna 1976. (Kuvio 10.) Avolouhoksen yhteyteen rakennettiin murskaamo, rikastamo ja tehdas vanadiinin erotukseen. (Adriana Resources 2009) Vanadiini oli yhtiön tärkein lopputuote,

jota käytettiin terästeollisuudessa lujutta lisäävänä aineena. Vuonna 1979 kaivosyhtiö oli jo suurin vanadiinipentoksidin tuottaja Länsi-Euroopassa. (Mustavaaran Kaivos Oy 2015a)

Vuonna 1985 toiminta lopetettiin taloudellisesti kannattamattomana vanadiinin maailmanmarkkinahinnan laskiessa ylitarjonnasta johtuen (Adriana Resources 2009). Rautaruukin lopetettua toimintansa kaikki alueella olevat rakennukset purettiin ja alue maisemoitiin (Mustavaaran Kaivos Oy 2015a).

Kuvio 10 Rautaruukki Oy:n toimintaa Mustavaarassa 1970-luvulla (Mustavaaran Kaivos Oy 2015a)

Mustavaaran alueen malmivarat olivat kuitenkin edelleen merkittävät ja niillä oli erinomainen etsintäpotentiaali. Mustavaaran Kaivos Oy:n mukaan vuonna 1980 alkaneesta vanadiinin maailmanmarkkinoiden hinnan voimakkaista hinnanvaihteluista poiketen 2010-luvun alkua on leimannut vakiintuminen. Vanadiinin kulutuksen odotetaan kaksinkertaistuvan vuosien 2010 - 2025 välillä. Samalla vanadiinia käytetään tulevaisuudessa teräs- ja kemianteollisuuden lisäksi yhä enemmän akku- ja patteriteollisuudessa (Mustavaaran Kaivos 2015b). Vuonna 2006 Akkerman Exploration B.V. päätti alkaa Mustavaaran malmivarojen tutkimisen

uudelleen, ja yhtiölle myönnettiin alueelle neljä valtausta. Yhdessä Adriana Resources Inc:n kanssa Akkerman Exploration alkoi suunnitella kaivostoimintaa Mustavaaraan, ja YVA-ohjelma valmistui 2008. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus antoi myöntävän lausunnon YVA-selostuksesta vuonna 2010. (Adriana Resources 2009, Tukes 2015b)

Mustavaaran Kaivos Oy perustettiin tammikuussa 2011 ja Akkerman Exploration B.V.:stä tuli yksi uuden yhtiön osakkaista. Toukokuussa samana vuonna Akkerman Explorationin omistamat valtausoikeudet siirrettiin Mustavaaran kaivos Oy:lle. Siirtoihin kuului neljä valtausta ja yksi valtaushakemusalue (Pietilä 2015). Sitten Mustavaaran Kaivos Oy on hakenut 14 uutta valtausta. Yhtiö teki kaivospiirihakemuksen 27.6.2011 Työ- ja elinkeinoministeriöön. Tällä hetkellä kaivospiiritoimitus on yhä vireillä. (Tukes 2015b)

Mustavaaran Kaivos Oy aloitti vuonna 2012 kaivostoiminnan kannattavuusselvityksen, joka valmistuu vuoden 2016 loppuun mennessä. Kaivoksen toimintojen rakentaminen on suunniteltu aloitettavaksi vuoden 2017 alussa. Ne otettaisiin suunnitelman mukaan käyttöön vuonna 2018 ja tuotannon käynnistyminen on ajoitettu vuoden 2019 alkuun. (Mustavaaran Kaivos Oy 2015b)

6 YHTEENVETO

Uudessa kaivoslaissa lupa- ja valvontaviranomaistehtävät keskitettiin yhteen virastoon. Tukesilla arvioitiin olevan parhaat edellytykset toimia valtakunnallisena kaivosviranomaisena, jolla on tarvittava asiantuntemus kaivoslain mukaisen mineraalipolitiikan toimeenpanossa. Tukesin viranomaistyömäärää pyrittiin keventämään uuden lain myötä mm. niin, että luvan hakijoilta ja toiminnan harjoittajilta vaaditaan nykyään enemmän itsenäistä selvitystä ja raportointia lupa-alueella tehtävistä toimenpiteistä. Samaan tavoitteeseen sisältyy malminetsinnän vapauttaminen jokamiehen oikeuksia muistuttavaksi oikeudeksi tutkia kiinnostavia esiintymiä useissa kohteissa ja hakea malminetsintälupaa vasta pysyvimpiin tutkimuksiin. Uudistus poisti velvoitteen, jossa malminetsijän on saatava etsintätyöhön maanomistajan suostumus ja kaivosviranomaisen lupa. Tämä osaltaan estää tarpeettomien lupahakemuksien saapumista ja pienentää tarvittavien malminetsintäalueiden kokoa ja samalla niistä maksettavien hehtaariperusteisten korvausten määrää. Menettely on samalla osa kaivostoiminnan edistämistavoitetta.

Malminetsinnän alkuvaiheiden helpottamisen vastapainona uudessa laissa on säädetty tarkemmin toiminnanharjoittajan vastuu ympäristön ja turvallisuuden ja luonnonsuojeluarvojen suhteen. Myös maanomistajille ja alueen elinkeinoharjoittajille on pyritty antamaan paremmat vaikuttamismahdollisuudet.

Tämän opinnäytetyön aiheen eli lupien siirtojen merkitys kaivoslaissa on siltä osin suuri, että nykyään suurin osa suomalaista kaivosyhtiöistä toimii etsintäyhtiöinä, joiden toiminta perustuu malminetsintään ja esiintymien tutkimiseen ja kehittämiseen myyntiä varten kansainvälisille kaivosyhtiöille. Siirron mahdollisuus ulkomaiselle yhtiölle helpotti mm. Suurikuusikon esiintymän jatkotutkimusta ja hyödyntämistä.

Alkuperäinen tavoitteeni tälle opinnäytetyölle oli selvittää, missä ajassa ja miten tietyn alueen kaivosten luvat ja oikeudet ovat siirtyneet. Tiesin ennalta hyvin vähän kaivoslaista, lupaviranomaisista tai siitä, millä tavalla nykyinen laki eroaa edellisestä. Haluni ottaa selville enemmän sekä uudesta että vanhasta kaivos-

laista johti opinnäytetyön aiheajauksen laajentumiseen. Kuukausien taustatutkimuksen ja työstämisvaiheen jälkeen työn lopputuloksena on käyttökelpoinen tietopaketti uuteen kaivoslakiin perustuvien lupien merkityksistä, hakemisesta ja siirtämisestä. Uskon työstäni olevan hyötyä esimerkiksi malminetsinnän ja kaivosalan aloitteleville harjoittajille, alan harrastajille tai muille kaivosalaa tutkiville AMK-opiskelijoille.

LÄHTEET

- Adriana Resources Inc 2009. Mustavaaran kaivoshankkeen YVA-selostus. Liite 1. Viitattu 2.5.2015 file:///C:/Users/Niki/Downloads/mustavaaran-kaivos-adriana-liite-1.pdf
- Agnico Eagle Mines Ltd 2014. Toimintamme. Viitattu 30.4.2015 <http://beagnicoeagle.com/index.php?q=fi/toimintamme>
- Asikainen, T. 2015. Kaivoslakiaiheinen opinnäytetyö. Email markus.saarela@edu.lapinamk.fi. 20.3.2015. Tulostettu 20.2.2015
- Geologian tutkimuskeskus 2015. Suurikuusikko Mine. Viitattu 30.4.2015 <http://en.gtk.fi/ExplorationFinland/Moreinfo/suurikuusikko.html>
- HE 273/2009. Hallituksen esitys kaivoslaiksi
- Isotalo, K. 2012. Kaivosvaltauokset ovat julkista tietoa. Positio 4/2012, 16-17
- Kaivoslaki 621/2011.10.6.2011/621
- Kaivossanommat 2012. Malmilöydöstä kaivokseksi. Artikkelit Kaivossanomissa, Kittilän kaivoksen tiedotuslehtisessä 1/2012.
- Lapin liitto 2009. Soklin kaivoshankkeen vaihemaakuntakaava. Kaavaselostus 25.11.2009, tiivistelmä. Viitattu 2.5.2015. http://www.lappi.fi/lapinliitto/c/document_library/get_file?folderId=18281&name=DLFE-1206.pdf
- Liikamaa, T. 2012a. Malminetsijöiden koulutus 19.3.2012. Luentomateriaali. Viitattu 15.2.2015 http://www.tukes.fi/Tiedostot/kaivokset/MEinfo_190312.pdf
- 2014a. Kaivosviranomaisen vuosiohje 8.1.2014. Luentomateriaali. Viitattu 16.2.2015 http://www.tukes.fi/Tiedostot/kaivokset/Kaivosviranomaisen_vuosiohje2014.docx
- 2015a. Kaivoslakiaiheinen opinnäytetyö. Email markus.saarela@edu.lapinamk.fi 9.3.2015. Tulostettu 9.3.2015
- Lunastuslaki 603/1977. 29.7.1977/603
- Maanmittauslaitos 2014a. Kiinteistörekisterin laatu tiedot. Viitattu 17.3.2015 <http://www.maanmittauslaitos.fi/kiinteistot/rekisterit-otteet/kiinteistorekisteri-0>
- 2015a. Toimitusmenettelyn käsikirja. Kaivostoimitus. Viitattu 20.4.2015 <http://www.maanmittauslaitos.fi/toimitusmenettelynkasikirja>
- 2015b. Kaivostoimitus. Esite kaivostoimituksesta. Viitattu 20.4.2015 <http://www.maanmittauslaitos.fi/sites/default/files/kaivostoimitus-esite.pdf>

-2015c. Kansalaisen karttapaikka. Viitattu 20.4.2015. <http://kansalaisen.karttapaikka.fi/kartanhaku/osoitehaku.html?lang=>

Mustavaaran Kaivos Oy 2015a. Yleistietoa. Viitattu 2.5.2015
<http://www.mustavaarankaivos.com/fi/yhti%C3%B6/yleistietoa>

-2015b. Projektin esittely, maaliskuu 2015. Viitattu 2.5.2015
<http://www.mustavaarankaivos.com/assets/site/files/Projektin-esittely-maaliskuu-2015.pdf>

Palo, K. 2014. Kaivoslain 621/2011 mukaisten käyttöoikeusyksikköjen perustaminen kiinteistötietojärjestelmään. Lapin ammattikorkeakoulu. Maanmittaustekniikka. Opinnäytetyö.

Pankka, H. Keinänen, V. Valkama, J. Kaarestunturin kultakonglomeraateista Suurikuusikon kultaesiintymään – Ilkka Härkösen panos kultageologina. Geologi 1/2007, 4-8.

Pasma, T. 2013. Suomen luonnonsuojeluliitto. Tietopaketti kaivoslaista ja viranomaisvaiheista. Viitattu 26.3.2015 <http://www.sll.fi/mita-sina-voit-tehda/vai-kuta-lahiymparistoosi/tietopaketti-kaivoslaista-javiranomaisvaiheista>

Pietilä, H. 2015. Kysymyksiä liittyen opinnäytetyöhön. Email markus.saarela@edu.lapinamk.fi 13.3. 2015. Tulostettu 13.3.2015

Tukes=Turvallisuus- ja kemikaalivirasto 2011a. Uusi kaivoslaki voimaan heinäkuun alussa. Viitattu 1.3.2015 <http://www.tukes.fi/fi/Ajankohtaista/Tiedotteet/9Muut/Uusi-kaivoslaki-voimaan-heinakuun-alussa/>

-2012a. Malminetsintäluvan hakeminen. Viitattu 20.3.2015
<http://www.tkes.fi/fi/Toimialat/Kaivokset/Malminetsintaluvat-ja-jatkoajat/Malminetsintaluvan-hakeminen/>

-2012b. Varaus. Viitattu 23.3.2015 <http://www.tukes.fi/fi/Toimialat/Kaivokset/Varaus/>

-2012c. Uuden kaivoslain mukainen varaus. Viitattu 23.3.2015 <http://www.tukes.fi/fi/Toimialat/Kaivokset/Varaus/Uuden-kaivoslain-mukainen-varaus/>

-2012d. Kaivosalue. Viitattu 15.4.2015 <http://www.tkes.fi/fi/Toimialat/Kaivokset/Kaivoslupa/Kaivosalue/>

-2012e. Kaivosluvan voimassaolo. Viitattu 15.4.2015 <http://www.tukes.fi/fi/Toimialat/Kaivokset/Kaivoslupa/Kaivosluvan-voimassaolo/>

2013a. Uusi kaivoslaki ja kullanhuhdontalupa. Viitattu 22.3.2015 <http://www.tukes.fi/fi/Toimialat/Kaivokset/Kullanhuhdonta/Uusi-kaivoslaki-ja-kullanhuhdonta/>

2015a. Kaivosrekisterin karttapalvelu uusittu. Viitattu 4.4.2015 [http://www.tukes.fi/fi/Ajankohtaista/Tiedotteet/Kullanhuudonta-malminetsinta-ja-kaivokset/Kaivosrekisterin-karttapalvelu-uusittu-/](http://www.tukes.fi/fi/Ajankohtaista/Tiedotteet/Kullanhuudonta-malminetsinta-ja-kaivokset/Kaivosrekisterin-karttapalvelu-uusittu/)

-2015b. Kaivospiiri- ja kaivoslupahakemusten kuulutukset. Viitattu 1.5.2015 <http://www.tukes.fi/fi/Toimialat/Kaivokset/Kaivosviranomaisen-antamat-paatokset/Kaivospiiri-ja-kaivoslupahakemusten-kuulutukset/>

Valtioneuvoston asetus kaivostoiminnasta 28.6.2012/391